

BALKAN 3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

KONGRE TAKVİMİ

Özetlerin gönderileceği son tarih: 22 Kasım 2020
Tam metinlerin gönderileceği son tarih: 1 Aralık 2020
Kongre kitapları yayın tarihi: 15 Aralık 2020

Ayrıntılı Bilgi İçin: www.avrupakongresi.org

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

EDİTÖR

DOÇ. DR. SEVİNÇ RUİNTAN

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ ÖZET KİTABI

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
28-29 KASIM 2020
EDİRNE

EDİTÖR

DOÇ. DR. SEVİNÇ RUİNTAN

UBAK YAYINEVİ ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI : 2018/42945)
TÜRKİYE

balkankongresi@gmail.com

www.ubak.org.tr

[https:// www.avrupakongre.org](https://www.avrupakongre.org)

Bu kitabın tüm hakları UBAK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

UBAK Publications – 2020 ©

Yayın Tarihi: 15.12.2020

ISBN: 978-605-60737-8-6

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

28-29 KASIM 2020
EDİRNE

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Düzenleme Kurulu Başkanı: Dr Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Zehra Fırat
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Reyhan Nuran Varışlı
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Nadire Kantarcıoğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Leman Kuzu
Düzenleme Kurulu Üyesi: USE Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayınevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

KATILAN ÜLKELER

Türkiye –Hindistan- Azerbaycan- Malezya - Pakistan- Bosna Hersek- Fas

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARŞÇA - ÇİNCE - ARAPÇA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Dr. Gulmira ABDİRASULOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Doç. Dr. Abbas GHAFARI

Tebriz Üniversitesi

Prof. Dr. Yunir ABDRAHIMOV

Ufa State Petroleum Technological
University

Prof. Dr. Ariz Avaz GOZALOV

Moskova Devlet Üniversitesi

Dr. Lale Sariye AKAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Ahmet GÜMÜŞ

İstanbul Aydın Üniversitesi

Prof. Dr. Burcu Semin AKEL

Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Gulzar İBRAGİMOVA

Bakü Avrasya Üniversitesi

Dr. Maha Hamdan ALANAZİ

Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA

Özbekistan Bilimler Akademisi

Dr. Dzhakipbek Altaevich ALTAYEV

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Cihandar HASANHANOĞLU

Başkent Üniversitesi

Doç. Dr. Nurhan AYDIN

Kafkas Üniversitesi

Dr. Bazarhan İMANGALİYEVA

K.Zhubanov Aktobe Devlet Bölge
Üniversitesi

Dr. Mehmet Fırat BARAN

Mardin Artuklu Üniversitesi

Dr. Keles Nurmaşılı JAYLIBAY

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Amina Salihi BAYERO

Yusuf Maitama Sule Üniversitesi

Dr. Mamatkuli Jurayev

Özbekistan Bilim Akademisi

Dr. Karligash BAYTANASOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Dr. Kalemkas KALİBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Baurcan BOTAKARAEV

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi

Dr. Bouaraour Kamel

Ghardaia Üniversitesi

Dr. Ahmad Sharif FAKHEER

Ürdün Devlet Üniversitesi

Doç. Dr. Tüba KARAHİSAR

Uşak Üniversitesi

Doç Dr. Mehmet KAYA

Dicle Üniversitesi

Dosmukhamedov Atyrau Devlet

Üniversitesi

Prof Dr. Bülent KURTIŞOĞLU

Ardahan Üniversitesi

Doç. Dr. Yeliz KINDAP TEPE

Cumhuriyet Üniversitesi

Doç Dr. Elif AKPINAR KÜLEKÇİ

Atatürk Üniversitesi

Dr. K.A. TLEUBERGENOVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Sonali MALHOTRA

Delhi Balbahtri Academy

Dr. Cholpon TOKTOSUNOVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Dr. Alia R. MASALİMOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

Doç. Dr. Yıldırım İsmail TOSUN

Şırnak Üniversitesi

Prof. Muntazir MEHDI

Pakistan Language Academy

Dr. Botagul TURGUNBAEVA

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

Dr. Amanbay MOLDİBAEV

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

Dr. Dinarakhan TURSUNALİEVA

Rasulbekov Kırgız Ekonomi Üniversitesi

Doç. Dr. Yaprak I. OZDEMİR

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Akbar VALADBİGİ

Urumiye Üniversitesi

Dr. Yeliz ÇAKIR SAHİLLİ

Munzur Üniversitesi

Dr. Yang ZİTONG

Wuhan Üniversitesi

Doç. Dr. Mine GÖZÜBÜYÜK TAMER

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Dr. Ayslu B. SARSEKENOVA

Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

Prof. Dr. Ergün KOCA

Girne Amerikan Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet AYDIN

Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Işık SEZEN

Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Sibel SİLİCİ

Erciyes Üniversitesi

Dr. Gulşat ŞUGAYEVA

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 Kasım 2020- EDİRNE

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 KASIM 2020
EDİRNE
KONGRE PROGRAMI

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 Kasım 2020- EDİRNE

KONGR PROGRAMI

NOT:

- Sunum süresi her bildiri için 15 dakikadır.
- Otuurm başkanı istediği zaman ara verebilir.
- Sunumlar skype üzerinden ve power point ile anlatılacaktır. Her oturum için SKYPE gurubu oluşturulacaktır. Sunum yapan katılımcı ekranın diğer katılımcılar ile paylaşacaktır.
- (skype ile aradığımızda aşağıda sağ köşede iki tane üst üste kareden ekranı paylaş yapılacaktır.)

BALKAN ZİRVESİ 3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ 3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ 28 KASIM 2020 – EDİRNE		
28 KASIM 2020		
UBAK 1	UBAK 2	UBAK 3
OTURUM 1 10:00 - 13:00 OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. MELEK AKDOĞAN GEDİK	OTURUM 1 10:00 - 13:00 OTURUM BAŞKANI: AMANEH MANAFİDİZAJI	OTURUM 1 10:00 – 13:00 OTURUM BAŞKANI: DR. MEHDİ MESKİNİ HEYDARLOU
DR. AJAY SOLKHE VIKRAM SINGH DR.SMITI JHAJJ EMERGING TRENDS IN BUSINESS & MANAGEMENT-Issues, Opportunities & Challenges	DR. COŞKUN DOĞAN Bir İnsan Eylemi Olarak Çeviri	MOHAMMED MUQTADIR BHUMIKA SHARMA AKASH BHATI Construction Equipments: With Reference To Escorts Construction Equipment

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 Kasım 2020- EDİRNE

DR. ALI UMAR AHMAD UMAR MUHAMMAD DABACHI DR. SURAYA MAHMOOD DR. AHMAD TIJJANI ABDULLAH The Influence Of Agriculture, Energy Prices, Trade Openness, And Foreign Direct Investment On Economic Growth: Evidence From OPEC Countries	DR. COŞKUN DOĞAN Çevirinin Toplumsal Dönüşüm Rolü	DOÇ. DR. TACETTİN GEÇKİL ÖĞR. GÖR. ZÜLFÜKAR AKSAĞAN DR. ÖĞRENCİSİ CEREN BEYZA İNCE Atık Lastiklerden Elde Edilen Siyah Karbonun Bitümün Kıvamına Ve Sıcaklık Hassasiyetine Etkisi
DR. SENEM K. DIŞKAYA Korona Virüsü Sürecinde Araba Piyasasında Asimetrik Enformasyon Çözümlemesi	OSMAN KÂMİL ÇORBACI CAVİT ERDEM Balkan Ülkelerinin Din Eğitimine Bakışı	DOÇ. DR. TACETTİN GEÇKİL DR. ÖĞRENCİSİ CEREN BEYZA İNCE ÖĞR. GÖR. ZÜLFÜKAR AKSAĞAN FATMA ZEHRA KIZILET Atık LDPE Katkısının Bitümlü Sıcak Karışımların Marshall Stabilitesi Üzerindeki Etkileri
DR. SENEM K. DIŞKAYA Uluslararası Sermaye Hareketleri Ve Ekonomik Büyüme	HAKAN ÖZKAN CAVİT ERDEM Balkan Ve Avrupa Ülkelerinde Din Eğitimi Yaklaşımları	EBRU GEZO DOÇ. DR. İLHAME AMİRALİ İkinci Tip Fredholm İntegral Denkleminin Yaklaşık Çözümü İçin Bubnov-Galerkin Yönteminin Kullanılması Üzerine
ARŞ. GÖR. DR. ALİ EROL Vergilendirme Yetkisi Ve Kullanımı	OSMAN KÂMİL ÇORBACI HAKAN ÖZKAN Balkanlardaki Din Eğitimi: Benzer İnançlarda Farklı Uygulamalar	SUDE AKSARAY SERENAY AKGÜN NİHAL ARI KORKUSUZ MEHMET EMİN KORKUSUZ Kablosuz Veri Aktarımı Ve Flex Sensör Kullanılarak Öğrenebilen Protez El Tasarımının Geliştirilmesi
ARŞ. GÖR. DR. ALİ EROL Türkiye'nin Taraf Olduğu Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları	NAZİF KUTAY ERDEN DOÇ. DR. GÖKSEL GÖKER Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın Kurumsal İmaj Algısının Akademisyenler Örneğinde İncelenmesi	ALPSENCER ÖZDEMİR UTKU KUŞ NİHAL ARI KORKUSUZ MEHMET EMİN KORKUSUZ Yakın Kızılötesi Işınlarla Damar Görüntüleme Cihazı Tasarımı

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 Kasım 2020- EDİRNE

DOÇ. DR. MELEK AKDOĞAN GEDİK Vergi Afları Ve Türkiye’de Vergi Aflarının Değerlendirilmesi	NAZİF KUTAY ERDEN Pandemi Sürecinde Maske Kullanımının Günlük Sözlü İletişime Etkisi Üzerine Bir Çalışma	YÜKSEK İÇ MİMAR AYSU SARI ÇETİN İslam Dünyasında Kudüs Ve Selahaddin Eyyübi
DOÇ. DR. MELEK AKDOĞAN GEDİK Türkiye’de Kalkınma Carilerinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi	ANAR BABJANOVA Masalların Dil Öğretimindeki Yeri	YÜKSEK İÇ MİMAR AYSU SARI ÇETİN Mekanların Bütünlüğü Ve Mekanlar Arası Bağlantılar
DR. HARUN KARAKAVUZ Covid-19 Pandemisinin Havayolu İşletmeleri Üzerindeki Etkilerine Yönelik Bir Araştırma	DOKTORA ÖĞRENCİSİ İBRAHİM COZİÇ Bosna Hersek’te İmam Birgivi’nin Et-Tarîkatu’l-Muhammediyye Ve Vasiyetname Adlı Eserleri Hakkındadır	ASSIS. PROF.K.R.PADMA K.R.DON Synergistic Effect Of TiO2 With Nanoparticles Exhibiting Photocatalytic And Antimicrobial Activity
DR. HARUN KARAKAVUZ DOÇ. DR. NALAN ERGÜN How Are Performance Appraisal Systems Institutionalized? An Analysis In The Context Of Micro-Institutional Theory	NAZAN KAYTEZ SAFİYYE MUTLU Özel Eğitim Dersinin Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Tutuma Etkisi	
TARANA AZIMOVA PHD Risk- Adjusted Performance of Mutual Funds, Evidence from Borsa Istanbul.	SAID OUSSOU Promoting Learner Autonomy: The Case Of Moroccan Secondary EFL Teachers	
DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA ÖZYEŞİL The Performance of Technical Analysis on Cryptocurrencies. A Research on Selected Cryptocurrencies	GÜLDEN AYNACI Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Esenlik İle Üniversite Yaşamı Arasındaki İlişki	

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 Kasım 2020- EDİRNE

PROF.DR. ALI ACAR Kamuda Çalışan Personelin Verimliliği Üzerinde Presentizm Faktörünün Yansımaları Üzerine Bir inceleme	PROF. DR. ERGÜN KOCA PROF. DR. AYŞEN KOCA Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Görüntüsel Göstergeler Yoluyla Kültür Aktarımı: “Yedi İklim” Türkçe Öğretim Seti Örneği	
PROF.DR. ALI ACAR Tüketim Faaliyetlerinde Doğal (Yeşil) Ürünlerin Kullanılması		
UBAK 1	UBAK2	UBAK 3
OTURUM 2 14: 00 - 17: 00 OTURUM BAŞKANI:KHORRAM MANAFİDİZAJİ	OTURUM 2 14: 00 – 17 : 00 OTURUM BAŞKANI: DR. LEMAN KUZU	OTURUM 2 14: 00 - 17: 00 OTURUM BAŞKANI: DR. MEHDİ MESKİNİ HEYDARLOU
DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLDANE ZENGİN DR. ÖĞR. ÜYESİ A. MÜCAHİD ZENGİN Covid 19 Pandemi Sürecinde Sağlık İletişimi: Sağlık Bakanlığının Instagram Paylaşımları Üzerine Bir İçerik Analizi	DR. AZİZA SYZDYKOVA Kazakistan’da Yenilikçi Gelişim Ve Araştırma Faaliyetlerinin Analizi	DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDURRAHMAN EKİCİ PROF. DR. HASAN YILMAZ DOÇ. DR. YUNUS EMRE BEYHAN İnsanlarda Ve Buzağılarda Cryptosporidiosis Yaygınlığının Farklı Yöntemlerle Araştırılması
DR. ÖĞR. ÜYESİ A. MÜCAHİD ZENGİN DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLDANE ZENGİN Pandemi Sürecinde Sosyal Medyada Marka İletişimi: Instagram Örneği	ARMAĞAN ÖRKİ Postkolonyal Feminizm ve Uluslararası İlişkiler	UZM. DR. UTKU DÖNEM GÜNDOĞDU Bir Anket Çalışması: Kolon Kanseri Hastalarının Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutum Ölçeği İle Değerlendirilmesi
PROF. DİDEM ATİŞ Gagavuzeli Türklerinin Dokuma Sanatı	BHUMIKA SHARMA NAMRATA BALI A Study of Impact Of Covid-19 Vis-À-Vis Reproductive Rights Of Women	ARŞ. GÖR., PINAR DOĞAN DR. ÖĞRETİM ÜYESİ, ATİYE KARAKUL Term Yenidoğanlarda Topuk Kanı Alma İşlemi Sırasında Uygulanan Non- Farmakolojik Yöntemlerin Ağrıya Etkisi İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 Kasım 2020- EDİRNE

			İncelenmesi
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ N. HANZADE URALMAN DR. ÖĞRETİM ÜYESİ DENİZ AKÇAY Covid-19 Sonrası Türkiye’de Sanat Galerilerinin Sosyal Medya Kullanımı	YEŞİM BAYINDIRCI İnsan Kaynakları Eğitiminin Çalışanların İç Ve Dış Motivasyonları Üzerindeki Etkisi		NURTEN A. IŞIK UFUK MEMİŞ Opere Toksik Multinodular Guatr Hastalarında Komplikasyon ve Majör Depresyon Sıklığı
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ DENİZ AKÇAY DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ÖZGÜR EVREN ARIK Pandemi Döneminde Distopik Anlatılar Bağlamında Bilgi Ve Yaratıcılığı Önemi: Platform Filmi Üzerine Bir İnceleme	ASSOC. PROF. SEVINJ RUINTAN Review Of The Work Of The Minsk Group Co-Chairs In The Context Of Azerbaijan’s Operation To Force Armenia To Make Peace		GÜNCEL ÖZTÜRK Göğüs Büyütme Operasyonu Geçiren Kadınlarda Sosyal Medya Kullanımı, Benlik ve Beden Algısı
DR. ÖĞR. ÜYESİ ASMAA YOUNİS Eyyüb Aleyhisselam’ ın Kıssasındaki Bilimsel Mucizeler	MUSTAFA YILMAZ FAHRİ ATASOY Bilgi Güvenliği Açısından Endüstri 4.0, Büyük Veri Ve Nesnelerin İnterneti		GÜLDEN AYNACI Postpartum Dönemde Mastit Bilinci Ve Anne Sütü Vermeye Direnç Arasındaki İlişki
DR. PINAR DOĞANAY Rodoscuklu Tereke Sahipleri Hakkında Bazı Değerlendirmeler (1785-1790)	HASAN GÖK Orta Asya’da Yaşanan Etnik Sorunlar		UZMA AYAZ Genetic Variability, Association And Diversity Study Among The Sunflower Genotypes At Seedling Stage Based On Different Morpho-Physiological Parameters Under Polyethylene Glycol Induced Stress
AYŞE NUR SEZA USLU Kur’an’da Esmâü’l-Hüsna Çerçevesinde Allah’ın Merhameti Ve Gazabı	ÖĞR. GÖR. MUSTAFA FATİH YÜCEL ARŞ.GÖR. MEVLÜT ÜZÜLMEZ ALKAN KOTRO Koronavirüs (Covid 19) Salgının Havayolu Yolcularının Uçuş İsteklerine Etkisi İle Yolcular Tarafından Algılanan Koronavirüs Tehdidi Ve Yolcuların Havayolu İle Seyahat Etme Niyetlerinin Uçuş Amacı, Uçuş Sıklığı Ve		DR. SAZADA SIDDIQUI Genotoxic and Allelopathic Effect of Aqueous Extract of <i>Acacia nilotica</i> on PMC of Vegetable Crop <i>Pisum Sativum L</i>

BALKAN ZİRVESİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
3. ULUSLARARASI UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ
28-29 Kasım 2020- EDİRNE

	Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Gösterdiği Farklılıkların İncelenmesi	
DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLHAN GÖKÇE CERAN YILDIRIM Gerçeğin Kısılcısından Kurtulamamış Sürrealist Ressamların Psikanalitik Yorumu: Salvador Dali Örneği	YEŞİM AVUNDUK İş Motivasyonunun İş Performansı Üzerine Etkisi	AHU ALEV ABACI BAYAR SELMA BOYACI Kırşehir İlinde Bazı Meyve Bahçelerinin Beslenme Durumlarının Belirlenmesi
HALLA AL MALLAH The Situation Of Syrian Refugees Journalists In The Host Socities And Asylum Countries	DR. EMİN GİTMEZ Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakıfları İçin Yeni Bir Kurumsal Model	
	RİFAT YILDIZ Tâcuddin Es-Sübkî'nin Usûl Anlayışına Göre Münasip Vasıf Maslahat İlişkisi	

İÇİNDEKİLER	
KONGRE KÜNYESİ	
BİLİM VE DANIŞMA KURULU	
KONGRE PROGRAMI	
İÇİNDEKİLER	
SÖZLÜ SUNULMUŞ BİLDİRİ ÖZET METİNLERİ	
Ajay Solkhe & Vikram Singh & Smiti Jhaji	
<i>EMERGING TRENDS IN BUSINESS & MANAGEMENT-ISSUES, OPPORTUNITIES & CHALLENGES</i>	1
Ali Umar Ahmad & Umar Muhammad Dabachi & Suraya Mahmood & Ahmad Tijjani Abdullahi	
<i>THE INFLUENCE OF AGRICULTURE, ENERGY PRICES, TRADE OPENNESS, AND FOREIGN DIRECT INVESTMENT ON ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM OPEC COUNTRIES</i>	3
Senem K. Dışkaya	
<i>KORONA VİRÜSÜ SÜRECİNDE ARABA PİYASASINDA ASİMETRİK ENFORMASYON ÇÖZÜMLEMESİ</i>	4
Senem K. Dışkaya	
<i>ULUSLARARASI SERMAYE HAREKETLERİ VE EKONOMİK BÜYÜME</i>	5
Ali EROL	
<i>TÜRKİYE'NİN TARAF OLDUĞU ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMALARARI</i>	6
Ali EROL	
<i>VERGİLENDİRME YETKİSİ VE KULLANIMI</i>	7
Melek AKDOĞAN GEDİK	
<i>TÜRKİYE'DE KALKINMA CARİLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</i>	9
Melek AKDOĞAN GEDİK	
<i>VERGİ AFLARI VE TÜRKİYE'DE VERGİ AFLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	10
Harun KARAKAVUZ & Nalan ERGÜN	
<i>HOW ARE PERFORMANCE APPRAISAL SYSTEMS INSTITUTIONALIZED? AN ANALYSIS IN THE CONTEXT OF MICRO-INSTITUTIONAL THEORY</i>	11
Harun KARAKAVUZ	
<i>COVID-19 PANDEMİSİNİN HAVAYOLU İŞLETMELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA</i>	12
Tarana Azimova	
<i>RISK- ADJUSTED PERFORMANCE OF MUTUAL FUNDS, EVIDENCE FROM BORSA ISTANBUL.</i>	13
Mustafa ÖZYEŞİL	
<i>THE PERFORMANCE OF TECHNICAL ANALYSIS ON CRYPTOCURRENCIES. A RESEARCH ON SELECTED CRYPTOCURRENCIES</i>	14
Ali ACAR	
<i>KAMUDA ÇALIŞAN PERSONELİN VERİMLİLİĞİ ÜZERİNDE PRESENTEİZMFAKTÖRÜNÜN YANSIMALARI ÜZERİNE BİRİNCELEME</i>	15
Ali ACAR	
<i>TÜKETİM FAALİYETLERİNDE DOĞAL (YEŞİL)ÜRÜNLERİN KULLANILMASI</i>	17
Güldane Zengin & A. Mücahid Zengin	
<i>COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE SAĞLIK İLETİŞİMİ: SAĞLIK BAKANLIĞININ INSTAGRAM PAYLAŞIMLARI ÜZERİNE BİR İÇERİK ANALİZİ</i>	19
A. Mücahid Zengin & Güldane Zengin	
<i>PANDEMİ SÜRECİNDE SOSYAL MEDYADA MARKA İLETİŞİMİ: INSTAGRAM ÖRNEĞİ</i>	21
Didem ATİŞ	
<i>GAGAVUZELİ TÜRKLERİNİN DOKUMA SANATI</i>	23

N. Hanzade Uralman & Deniz AKÇAY	24
<i>COVID-19 SONRASI TÜRKİYE'DE SANAT GALERİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMI</i>	
Deniz AKÇAY & Özgür Evren ARIK	25
<i>PANDEMİ DÖNEMİNDE DİSTOPİK ANLATILAR BAĞLAMINDA BİLGİ VE YARATICILIĞI ÖNEMİ: PLATFORM FİLMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME</i>	
Asmaa Younis	27
<i>EYYÜB ALEYHİSSELAM'IN KISSASINDAKİ BİLİMESL MUCİZELER</i>	
Pınar DOĞANAY	29
<i>RODOSCUKLU TEREKE SAHİPLERİ HAKKINDA BAZI DEĞERLENDİRMELER (1785-1790)</i>	
Gülhan Gökçe CERAN YILDIRIM	31
<i>GERÇEĞİN KISKACINDAN KURTULAMAMIŞ SÜRREALİST RESSAMLARIN PSİKANALİTİK YORUMU: SALVADOR DALI ÖRNEĞİ</i>	
Halla Al Mallah	32
<i>THE SITUATION OF SYRIAN REFUGEES JOURNALISTS IN THE HOST SOCIETIES AND ASYLUM COUNTRIES</i>	
Coşkun DOĞAN	34
<i>BİR İNSAN EYLEMİ OLARAK ÇEVİRİ</i>	
Coşkun DOĞAN	36
<i>ÇEVİRİNİN TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM ROLÜ</i>	
Osman Kâmil ÇORBACI & Cavit ERDEM	38
<i>BALKAN ÜLKELERİNİN DİN EĞİTİMİNE BAKIŞI</i>	
Hakan ÖZKAN & Cavit ERDEM	40
<i>BALKAN VE AVRUPA ÜLKELERİNDE DİN EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARI</i>	
Osman Kâmil ÇORBACI & Hakan ÖZKAN	41
<i>BALKANLARDAKİ DİN EĞİTİMİ: BENZER İNANÇLARDA FARKLI UYGULAMALAR</i>	
Nazif Kutay ERDEN & Göksel GÖKER	43
<i>YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NIN KURUMSAL İMAJ ALGISININ AKADEMİSYENLER ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ</i>	
Nazif Kutay ERDEN	44
<i>PANDEMİ SÜRECİNDE MASKE KULLANIMININ GÜNLÜK SÖZLÜ İLETİŞİME ETKİSİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA</i>	
İbrahim Coziç	46
<i>BOSNA HERSEK'TE İMAM BİRGİVİ'NİN ET-TARİKATU'L-MUHAMMEDİYYE VE VASIYETNAME ADLI ESERLERİ HAKKINDADIR</i>	
Nazan Kaytez & Safiyye Mutlu	47
<i>ÖZEL EĞİTİM DERSİNİN ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK TUTUMA ETKİSİ</i>	
Said Oussou	48
<i>PROMOTING LEARNER AUTONOMY: THE CASE OF MOROCCAN SECONDARY EFL TEACHERS</i>	
Güliden Aynacı	49
<i>ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE PSİKOLOJİK ESENLIK İLE ÜNİVERSİTE YAŞAMI ARASINDAKİ İLİŞKİ</i>	
Armağan Örki	51
<i>POSTKOLONYAL FEMİNİZM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER</i>	
Bhumika Sharma & Namrata Bali	52
<i>A STUDY OF IMPACT OF COVID-19 VIS-À-VIS REPRODUCTIVE RIGHTS OF WOMEN</i>	
Yeşim BAYINDIRCI & Melek YURDAKUL	53
<i>İNSAN KAYNAKLARI EĞİTİMİNİN ÇALIŞANLARIN İÇ VE DIŞ MOTİVASYONLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</i>	
Sevinç Ruıntan	54
<i>AZERBAIJAN'IN ERMENİSTAN'I BARIŞA ZORLAMA OPERASYONU BAĞLAMINDA MİNSK GRUBU EŞBAŞKAN DEVLETLERİN FAALİYETLERİNE BAKIŞ</i>	

Mustafa YILMAZ & Fahri ATASOY	58
<i>BİLGİ GÜVENLİĞİ AÇISINDAN ENDÜSTRİ 4.0, BÜYÜK VERİ VE NESNELERİN İNTERNETİ</i>	
Ayşe Nur Seza Uslu	61
<i>KUR'AN'DA ESMÂÜ'L-HÜSNÂ ÇERÇEVESİNDE ALLAH'IN MERHAMETİ VE GAZABI</i>	
Hasan Gök	62
<i>ORTA ASYA'DA YAŞANAN ETNİK SORUNLAR</i>	
Rifat Yıldız	63
<i>TÂCUDDİN ES-SÜBKÎ'NİN USÛL ANLAYIŞINA GÖRE MÛNASİB VASİF MASLAHAT İLİŞKİSİ</i>	
Yeşim AVUNDUK	64
<i>İŞ MOTİVASYONUNUN İŞ PERFORMANSI ÜZERİNE ETKİSİ</i>	
Emin GİTMEZ	66
<i>SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARI İÇİN YENİ BİR KURUMSAL MODEL</i>	

EMERGING TRENDS IN BUSINESS & MANAGEMENT-Issues, Opportunities & Challenges

Dr. Ajay Solkhe
(Corresponding Author)

Assistant Professor,
University School of Management,
Kurukshetra University, Kurukshetra

Vikram Singh

Research Scholar,
IKG Punjab Technical University, Jalandhar,
Research Assistant, ICSSR Major Research Project
University School of Management, Kurukshetra University

Dr.Smiti Jhaji

Associate Professor, ITFT Education Group, Chandigarh

ABSTRACT

In the current scenario where economic growth is characterised by ups and downs, need is felt of skilled managers, which will give the necessary impetus for the development of progressive sectors of India's economy. It is because of this India needs more business management schools at the moment, no doubt the number is still higher offering the same buffets. One of the other trends which is witnessed besides new educational policy is entry of number of foreign business schools either partnering with Indian business schools or offering exclusive management education which is leading to better education system with the exchange of global ideas. Another factor which gives Indian management education an edge over other countries offering management education is the pricing. India is providing world class management education at very affordable prices, even American and European students are coming here to attain management education at minimal prices. Another thing which validates the quality of management education imparted in Indian business schools is the placement of Indian students in greatest places to work for companies such as Google, Apple, IBM, Mckinsey, Adobe, World Bank, IMF etc. The present paper focuses on Management Education in India with a special emphasis on figuring out present scenario, innovative, transformative and impactful trends alongwith analysing the futuristic challenges for this discipline. All domain experts recognise that management education is witnessing significant changes both in the country as well as in the rest of the world. A review of the trends suggests that there is enhanced digital disruptions, reliance on e-learning, MOOCs, more blended

learning and more flipped classrooms, learning has become more experiential, courses are tailored to individual needs, more specialized MBA degrees, the career climate is focussed on building entrepreneurial intents, big data is getting bigger. Time has proved that what wonders in the past may prove useless in future. Prominent among many other conundrums which is disturbing feature of management education is there is heightened dissatisfaction from both employers as well as students. For employers, a major concern is that while MBA graduates' learn theory, they know very little about implementing solutions in the real world. They are not able to cope with situations where seemingly great plans don't get implemented. As far as students are concerned, an MBA degree from most B-schools in India barring a handful, is no longer a guaranteed ticket to a well-paying job. Therefore if Indian management education has to stay world class, it has not only to challenge it but also to reinvent itself as the time passes to meet the contemporary needs of the dynamics global environment. The present paper attempt to answer many such issues and suggest ways to improve the current scenario.

Key Words: Management, Education, Business Schools, environment.

**THE INFLUENCE OF AGRICULTURE, ENERGY PRICES, TRADE OPENNESS,
AND FOREIGN DIRECT INVESTMENT ON ECONOMIC GROWTH:
EVIDENCE FROM OPEC COUNTRIES**

Dr. Ali Umar Ahmad

Faculty of Business and Management, Department of Economics Universiti Sultan
Zainal Abidin 21300 Kuala Terengganu, Malaysia

Umar Muhammad Dabachi

Faculty of Business and Management, Department of Economics Universiti Sultan
Zainal Abidin 21300 Kuala Terengganu, Malaysia.

Dr. Suraya Mahmood

Faculty of Business and Management, Department of Economics Universiti Sultan
Zainal Abidin 21300 Kuala Terengganu, Malaysia.

Dr. Ahmad Tijjani Abdullahi

Faculty of Social Management Science, Department of Economics, Bayero University Kano,
Kano Nigeria

Abstract

This study examines the influence of foreign direct investment, trade openness, energy price and agriculture on economic growth in OPEC countries from 1970 to 2019. The analysis utilises second generation panel data method(s), i.e. Auto-regressive Distributive lag (CS-ARDL) model, Cross-Sectionally Augmented. The analysis asserts that agriculture, openness to trade and foreign direct investment play a significant role in stimulating economic growth and shows that economic growth is significantly linked to energy prices. The robustness test verified that ARDL approach results are similar with the causality of Dumitrescu-Hurlin Panel and Cross-Sectional Auto-Regressive Distributed Lags (CSARDL) tests. This result indicates that higher energy prices (crude oil) allow OPEC countries to receive higher oil rentals, which ultimately contributes to higher energy consumption in the domestic economy. The increased use of energy encourages economic development. This indicates that to develop technical innovations to increase energy production, OPEC countries should use oil rentals. Over panel ARDL and Dumitrescu-Hurlin Panel Causality Checks, the findings of this analysis were subjected to, suggesting that the results are robust and reliable.

Keywords: CS-ARDL Model, Economic Growth, Energy Price, Foreign Direct Investment, Trade Openness, OPEC

KORONA VİRÜSÜ SÜRECİNDE ARABA PİYASASINDA ASİMETRİK ENFORMASYON ÇÖZÜMLEMESİ

Dr. Senem K. Dışkaya

Marmara Üniversitesi

senemdis@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1136-3467>

ÖZET

Neoklasik finans teorisi tam rekabetçi sermaye piyasaları varsayımına dayanmaktadır. Tam rekabetin alıcı ve satıcı arasında denge fiyatı sağladığı piyasalarda eksiksiz bilgi akışı olduğu varsayımı bulunmaktadır. Bununla birlikte birçok piyasa tam rekabet koşullarında çalışmamakta ve asimetrik enformasyon nedeniyle bilgi bütünüyle iletilmediğinde önemli işlem maliyeti oluşmaktadır. Bu bilgi asimetrisi araba piyasasında gerçekleştiğinde piyasada düşük kaliteli arabaların (limon) değerlerinin üzerinde satılması kolaylaşırken, iyi kaliteli arabalar (erik) piyasadan çekilmekte ve limonlar piyasaya hâkim olmaktadır. Bu işleyiş tam rekabet piyasa şartlarını ortadan kaldırarak piyasa başarısızlıklarına neden olmakta ve uzun süreçte piyasada her iki kalitedeki malın da üretimini aksatabilmektedir. Asimetrik enformasyon, seçeneklerin üretim ve ithalatın durması gibi çeşitli nedenlerle azaldığı salgın kaynaklı bir kriz döneminde araba alım ve satım piyasalarına uyarlandığında, bu piyasada da tam rekabet piyasa şartlarını ortadan kaldırarak optimal işleyişi engellemesi beklenmektedir. Bu çalışmada, Korona virüsü sürecinde, asimetrik enformasyon sorununun Türkiye’de araba alım-satım piyasasına etkisi araştırılmıştır. Bu incelendiğinde, pandemi sürecinde, alıcı açısından manipulatif bilgi ve satış riski olması ve piyasalardaki belirsizliğe rağmen piyasada hem düşük hem yüksek kaliteli arabaların fiyatlarında yüksek artış olduğu ve satışların da artarak devam ettiği görülmüştür. Bu artışı destekleyen önemli bir etken olarak, uygulanan parasal politikalarla, oluşan krizin para arzında daralmaya ve bunun sonucunda ekonomik faaliyetlerde azalmaya neden olmasının önlenmesi görülmektedir. Böylelikle virüs nedenli güvenlik kaygıları satışları etkileyen pazarlama, marka, model, gelir ve getiri verileri kadar önem kazandığında asimetrik bilgi nedeniyle oluşan ters seçim riski piyasanın işleyişini engelleyememiştir.

Anahtar Kelimeler: Korona Virüsü, Araba Satışları, Asimetrik Enformasyon, Ters Seçim

ULUSLARARASI SERMAYE HAREKETLERİ VE EKONOMİK BÜYÜME**Dr. Senem K. Dışkaya**

Marmara Üniversitesi

senemdis@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1136-3467>**ÖZET**

Sermaye akımları dünya ülkeleri ekonomilerinde faiz kur arbitrajına dayalı olarak yüksek reel getiri hedefiyle çok hızlı yön değiştirmektedir. Sermaye birikimini sağlamamış ülkeler yatırım harcamalarını finanse etme, cari açığı dengeleme gibi nedenlerle yüksek faizle likiditesi yüksek fonların ülkeye gelişini teşvik edebilmektedir. Yatırımcılar ise sermayelerini değerlendirdikleri ülkenin makro ekonomik ortamında istikrarsızlık, çevrilmesi çok zor borç yükü gibi belirsizlikler görmeye başladıklarında fonlarını hemen dövizle çevirip ülke dışına çıkarabilmektedir. Bu ani değişiklikler ise güçlü ve derinleşmiş finans sektörleri olmayan gelişmekte olan ülkelere ekonomik istikrarsızlık ve çöküş döngülerini tetikleyip şiddetlendirebilmektedir. Bu nedenle sermaye akımlarının serbest olduğu küresel süreçte ani para çıkışları nedeniyle oluşabilecek parasal krizleri önlemek için birçok araştırma yapılmaktadır. Bu çalışmada uluslararası sermaye hareketlerinin gelişmekte olan ülke ekonomileri üzerindeki etkileri incelenmektedir. Bu incelendiğinde, sermaye akımları temelde yurtiçi tasarrufları destekleyerek ve devlet gelirlerini artırarak ekonomik büyümeyi desteklemektedir. Bununla birlikte büyüme etkisinin iyi işleyen finans sistemine sahip ülkelere daha güçlü olduğu görülmektedir. Gelişmekte olan ülkelere sermaye akımları etkin şekilde yatırıma dönüştürülmediğinde ekonomik büyüme etkisi oluşturmamaktadır. Fonlar ekonomide kısa vadede bir refah artışı etkisine sebep olsa dahi, kısa vadeli sermaye girişi ile büyüme hedefli uzun vadeli yatırımların finanse edilmesi risklidir. Küresel sermaye akımlarının daha fazla büyüme etkisi sağlaması ve kriz risklerinden korunmak için finansal sektörün ve kurumsal altyapının gelişmiş olması, güçlü mali ve parasal politikalarla makroekonomik istikrarın artırılması, yüksek teknolojiye dayalı katma değeri yüksek üretim yapısına yönelik yatırım ve ülkelerarası ticaret entegrasyonları gerekli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sermaye Hareketleri, Finansal Kriz, Tasarruf, Yatırım

TÜRKİYENİN TARAF OLDUĞU ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMALARARI

Arş. Gör. Dr. Ali EROL

Kırklareli Üniversitesi

ali39erol@gmail.com - Orcid id: 0000-0002-8273-9444

ÖZET

Her egemen devlet egemenliğinin gereği olarak vergilendirme yetkilerini kullanırken istediği ilkeyi seçmekte serbesttir. Vergi kanunlarının yer bakımından uygulanmasında yersellik ve kişisellik olmak üzere iki temel ilke vardır.

Devletler yersellik ve kişisellik ilkelerden sadece birini kullanarak vergi sistemlerinin oluşturabildiği gibi Türk vergi sisteminde görüldüğü üzere karma bir uygulamayı tercih etmek de mümkündür.

Türk vergi sisteminde gelir üzerinden alınan gelir ve kurumlar vergisinde net bir şekilde gibi görüleceği gibi yersellik ve kişilik ilkeleri karma bir şekilde uygulanma alanı bulmaktadır. Kişi ve kurumların tam mükellefiyete vergilendirilmesi kişisellik ilkesinin bir sonucuyken, kişi ve kurumların dar mükellefiyete göre vergilendirilmesi yersellik ilkesinin bir sonucudur.

Devletlerin bu şekilde vergilendirme yetkilerini serbest bir şekilde uygulaması vergilendirme yetkilerinin çatışmasına sebep olmakta ve uluslararası çifte vergilendirme sorunu meydana gelmektedir. Bu olumsuz durum, bir mükellefin aynı dönem içinde aynı vergi konusu üzerinden birden fazla vergilendirilmesi şeklinde tanımlanabilir.

Devletlerin bu uluslararası çifte vergilendirme sorununun çözümünde kullanabilecekleri en gelişmiş araç ise çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarıdır. Taraflar çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları ile çakışan vergilendirme yetkilerini ya akit devletlerden bir tanesine bırakır ya da akit devletler arasında paylaşılır.

Dünya genelinde sayıları on bine yaklaşan çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması imzalanmış olup Türkiye ise yürürlükte olan 85 ülke ile çift taraflı çifte vergilendirme önleme anlaşması imzalamıştır.

Anahtar Kelimeler: Vergilendirme Yetkilerinin Çatışması, Çifte Vergilendirme, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları

VERGİLENDİRME YETKİSİ VE KULLANIMI**Arş. Gör. Dr. Ali EROL**

Kırklareli Üniversitesi

Orcid id: 0000-0002-8273-9444

ÖZET

Vergilendirme yetkisi, egemen otoritenin vergi koyma ve vergi toplamasını sağlayan sahip olduğu en önemli yetkilerden bir tanesidir. Çünkü egemenliğin sağlanması ve devam ettirilmesinde ihtiyaç duyulan mali kaynaklardan başında vergiler gelmektedir.

Verginin ilk örnekleri insanlık tarihi kadar eskiye dayandığı gibi vergilendirme yetkisinin tarihinin de uzun bir geçmişi vardır. Egemen güç tarafından hediye, yardım, bağış adları altında toplanan vergi günümüzde zorunluluk halini alması gibi vergilendirme yetkisi de tarih boyunca keyfi kullanımı ile başlayıp demokratikleşme ile birlikte ülkelerin yasama organlarınınca kullanımı şeklini almıştır.

Vergilendirme yetkisindeki demokratik gelişmeler incelendiğinde bir müessese olarak ilk defa 1215 yılında Magna Carta ile İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeyi takiben yine İngiltere, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri’nde demokratik ilerlemeler yaşanmıştır.

Türkiye’deki gelişmeler incelendiğinde birbirinin devamı niteliğinde olduğundan Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet dönemi şeklinde ayırmak mümkündür. Osmanlı döneminde padişah her konuda olduğu gibi vergilendirme konusunda da tek başına yetkiliydi. Osmanlı dönemindeki ilk demokratik gelişmeler ise 19. yüzyılda Sened-i İttifak ile yaşanmıştır.

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte 1924, 1961 ve 1982 Anayasalarında vergilendirme yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne verildiği görülmektedir.

Yürürlükteki Anayasanın 73 maddesi “Vergi Ödevi”ni düzenlemiş olup mezkûr maddenin üçüncü fıkrası verginin kanuniliği ilkesini tesis etmektedir. Bu hükme göre, “*Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır*”. Sistemik yorum yapıldığında kanun koyma yetkisi Anayasa’nın 7’inci maddesinde sadece TBMM’ye verildiğinden vergilendirme yetkisini tek sahibinin yasama organı olduğu söylenebilir.

Ancak kanun koyucu hem Anayasa’nın 73’üncü maddesinin dördüncü fıkrasında hem de 167’inci maddenin ikinci fıkrasında Cumhurbaşkanına geniş yetkiler vermiştir. Bu yetkilerin anayasal vergilendirme ilkelerini ihlal etmeyecek şekilde kullanılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Hukuku, Vergilendirme Yetkisi, Vergilendirme Yetkisinin İstisnaları

TÜRKİYE’DE KALKINMA CARİLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Doç. Dr. Melek AKDOĞAN GEDİK

Çukurova Üniversitesi

ORCID ID : 0000-0001-6470-5796

ÖZET

Devletin topluma hizmet edebilmesi ve toplumun kalkınma düzeyini yükseltmek için yaptığı harcamaların tümü kamu harcaması olarak tanımlanmaktadır. Kamu harcamalarının artması aynı zamanda milli gelirin de artmasına neden olmaktadır. Kamu harcamalarının ekonomik olarak reel harcamalar, transfer harcamaları, yatırım harcamaları ve cari harcamaları olarak sınıflandırılmaktadır. Kalkınma carileri reel harcamalar kapsamındadır. Kalkınma carileri diğer bir adıyla yatırım carileri; eğitim, sağlık, sosyal güvenlik gibi harcamalardan oluşur ve kısa sürelidir. Kalkınma carilerinin faydası uzun yıllara yayılmaktadır. Eğitim bir ülkenin her alanda gelişmesi anlamında önem arz etmektedir. Eğitim seviyesinin yüksek olması, insanların eğitilmiş olması, bireylere eğitim verilerek becerilerinin artırılmasını sağlamaktadır. Böylelikle beceri kazanan bireyler ülkeleri için her anlamda büyük katkılar sağlayabilme şansına sahip olabilmektedirler. Aynı zamanda, ülkenin ekonomik anlamda da büyümesinin önü açılmaktadır. Diğer yandan sağlık bir ülkedeki en önemli alanlardan biridir. Sağlık koşulları iyi olmayan, sağlıkla ilgili yatırımlar yapmayan ülkelerde yaşayan bireyler de ilerleyen yıllarda toplum sağlığı açısından sorunlar oluşmasına neden olabilmektedir. Bu durum insanlardan yeterli verimin alınamamasına yol açabilmektedir. Böylelikle bu insanların bu koşullarda yaptığı işler de çok sağlıklı olmamasına ve ekonominin yeteri kadar gelişmemesine neden olabilmektedir. Bir ülkede sosyal güvenlik harcamalarının önemli bir yeri vardır. Ülke içinde yapılan sosyal harcamalar, sosyal güvenliğin sağlanmasına ve bununla beraber ekonominin gelişmesine katkı sağladığı görülmektedir. Ülkede yaşayan insanlara daha iyi ve daha huzurlu bir ortam sunulması o insanların çalışma kalitesini de arttırarak ekonomiye olumlu etkiye bulunduklarını söyleyebiliriz. Bir ülkenin içeriden ve dışarıdan yaşanan sorunlara karşı vatandaşlarını koruması, huzur içinde yaşayabilmelerini sağlaması önemlidir. Ülkeler bu koşulları sağlayabilmek için savunma alanında harcamalar yapmaktadırlar. Savunma harcamaları aracılığıyla toplumsal refah ve huzur ortamının sağlanması hedeflenmektedir. Çalışmamız kapsamında, kalkınma carileri olarak tanımlanan bu harcamaların ekonomik büyüme üzerindeki etkileri değerlendirmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler : Kamu Harcamaları, Yatırım Carileri, Ekonomik Büyüme

VERGİ AFLARI VE TÜRKİYE’DE VERGİ AFLARININ DEĞERLEDİRİLMESİ**Doç. Dr. Melek AKDOĞAN GEDİK**

Çukurova Üniversitesi

ORCID ID : 0000-0001-6470-5796

ÖZET

Devletin gelir kaynaklarının en başında şüphesiz, kamu harcamalarını finanse etmek için kişi ve kurumlardan, egemenlik hakkını kullanarak, yasalar çerçevesinde aldıkları karşılıksız ekonomik değer olan vergiler yer almaktadır. Devletlerin gelir kaynakları arasında ilk sırada yer alan vergilerin tanınan süre içinde, kayıpsız biçimde tahsil edilmesi önem taşımaktadır.

Vergilerin tahsilinde zaman zaman eksiklikler görülmekle beraber vergi gelirlerde azalmalar görülür. Devletler vergilerin tahsilini sağlamak ve vergi uyumunu sağlamak amacıyla bazı yollara başvurmaktadır. Bu yollardan biri de bir kanun neticesinde devletin vergi ya da vergi cezaları dolayısıyla ortaya çıkan alacaklardan vazgeçmesi olarak tanımlanan vergi aflarıdır. Gerek ülkemizde gerekse diğer ülkelerde vergi aflarına sıklıkla başvurulduğu görülmüştür. Af uygulamasına gidilmesinin siyasî, ekonomik, mali olmak üzere birden çok nedeni söz konusu olabilmektedir. Af uygulamaları uzun dönemde incelendiğinde vergilerden elde edilen gelirlerin azalmasına neden olur, dürüst mükellefler üzerinde negatif etkiler yaratır ve bu mükellefleri vergi ödevini yerine getirmeyen mükellef tipine dönüştürebilir. Vergi sorumluluğunu yerine getiren mükelleflerin, maddi kayıplar verdiği ve yerine getirmeyen mükelleflerin ise ödüllendirildiği bir görüntü ortaya çıkar ki bu da vergilemede adalet açısından arzu edilmeyen durum arz etmektedir. . Bununla beraber ülkemizde yıllar içerisinde birçok vergi affına başvurulmuştur. Bu aflar çıkarıldıkları dönemlerde vergi uyumunda ve tahsilatında kolaylık sağlama amacına hizmet etmekle birlikte, zaman içerisinde siyasi ve ekonomik yapıya göre farklı amaçlara hizmet ettikleri gözlenmektedir. Türkiye’de belirli dönemlerde çıkarılmış olan vergi afları ise kimi zaman yapılandırma kimi zaman ise hazineye gelir sağlama amacıyla kullanılmakla beraber insanların vergi sorumlulukları, vergi ahlakları ve yasalara olan inançları üzerinde negatif etki yaratmıştır.

Bu çalışmada vergi affı kavramı, vergi aflarının yarattığı fayda ve maliyetler, tarihsel süreç içerisinde vergi afları, vergi aflarının gerekçeleri, çıkarılma nedenleri, vergi aflarına ilişkin görüşler, vergi aflarının türleri, mükellef tipleri ve ülkemizde uygulanan vergi aflarına ilişkin bilgiler verilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Affı, Vergi Adaleti, Vergi Uyumu

HOW ARE PERFORMANCE APPRAISAL SYSTEMS INSTITUTIONALIZED? AN ANALYSIS IN THE CONTEXT OF MICRO-INSTITUTIONAL THEORY

Dr. Harun KARAKAVUZ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

0000-0002-3989-5249

Doç. Dr. Nalan ERGÜN

Eskişehir Teknik Üniversitesi

- 0000-0002-4703-3972

ABSTRACT

The main purpose of this study is to examine the institutionalization processes of performance appraisal systems applied to cabin attendants in airline companies. In the study, the assumptions of the new institutional theory and micro-institutional theory were used to achieve the research purpose. Research data were collected from a medium-sized airline company operating in Turkey. Qualitative research method was used in the study and the collected data were analyzed by qualitative data analysis method. Both primary and secondary data sources were used for data collection. Data were analyzed by inductive analysis with qualitative data analysis program NVivo12. As a result of the research, it was revealed that the airline company examined had designed the performance appraisal system itself, but the performance appraisal system was partially affected by the pressures of the regulatory institutions. In this context, it has been determined that the airline company has adopted the performance appraisal system rationally. In addition, it has been determined that the non-organizational actors that are effective in the design of the performance appraisal system are regulatory institutions such as ICAO, EASA and DGCA, and the actors in the organization are cabin services department managers and employees. The existence of the rewarding system, ensuring employee participation, keeping the communication channels open, ensuring formalization, organizational commitment, openness to criticism, low power distance, the presence of performance appraisal training, being open to the development of the employees and the system, objectivity and reliability contribute to the institutionalization of the performance appraisal system. In addition, factors such as the effective feedback mechanism, the qualifications of the evaluators and the use of the appraisal results in other HRM functions also affect the institutionalization process.

Key words: New institutional theory, Micro-institutional theory, Performance appraisal, Airlines, Institutionalization

COVID-19 PANDEMİSİNİN HAVAYOLU İŞLETMELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Harun KARAKAVUZ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

- 0000-0002-3989-5249

ÖZET

Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkarak tüm dünyayı etkisi altına alan ve bir pandemiye dönüşen yeni korona virüsü (Covid-19), hava taşımacılığı sektörünü çok ciddi bir şekilde etkilemiştir. Covid-19 virüsü havayolu işletmelerinin gelirlerinin çok büyük bir kısmını kaybetmelerine neden olurken, diğer bir yandan da maliyetlerini de artırmıştır. Sefer sayılarının azalması, yolcu doluluk oranlarının düşmesi, filoda yer alan uçakların etkin kullanılamaması ve çalışan sayısının ihtiyaçtan daha fazla olması gibi durumlar maliyetleri artıran unsurlardan sadece birkaçıdır. Gelirlerin azalması ve maliyetlerin artmasına bağlı olarak birçok havayolu işletmesi finansal zorluk yaşamaya başlamış, bazı havayolu işletmeleri iflas ettiklerini açıklamış, bazıları da iflas etmemek için belirli sayıda çalışan ile yollarını ayırmak zorunda kalmıştır. Havayolu işletmeleri Covid-19 pandemi sürecinde ortalamanın üstünde gelir elde etmeye ya da rekabet avantajı elde etmeye değil, hayatta kalmaya çalışmaktadırlar. Bu kapsamda havayolu işletmelerinin hayatta kalabilmek için çeşitli stratejileri geliştirmeleri gerekmektedir. Bu çalışmada Türkiye'de faaliyet gösteren havayolu işletmelerinin Covid-19 pandemisindeki SWOT analizleri gerçekleştirilmiş ve analiz sonuçlarına göre çeşitli stratejiler önerilmiştir. Araştırma verileri Covid-19 pandemi döneminde yayınlanan akademik çalışmalar, işletmelerin faaliyet ve finansal raporları ve medyada yer alan haberlerden toplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda havayolu işletmelerinin güçlü yönlerinin oldukça az olduğu görülmüştür. Diğer bir yandan işletmelerin zayıf yönlerinin ve sektörel ve genel çevrelerinde ortaya çıkabilecek tehditlerin ise oldukça fazla olduğu görülmüştür. Bu duruma bağlı olarak havayolu işletmeleri için çeşitli stratejiler önerilmiştir. Bu stratejiler; yolcu uçaklarının kargo taşımacılığı için kullanılması, yurtiçi ve yurtdışında bilgilendirme çalışmaları yapılması, düşük fiyatlı yakıtın hedge edilmesi, bölgesel uçakların değerlendirilmesi, uzun dönemli ve düşük faizli kredilerin araştırılması, filoda bulunan talep fazlası uçakların kiralanması ya da satılması, devlet desteği için lobi faaliyetleri yapılması ve yurtiçi destinasyonların sayısının artırılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Havayolu İşletmeleri, SWOT analizi

**RISK- ADJUSTED PERFORMANCE OF MUTUAL FUNDS, EVIDENCE FROM
BORSA ISTANBUL.****Tarana Azimova PhD****Istanbul Aydın University**

Orchid ID: 0000-0001-6951-5844

Abstract

Mutual fund performance evaluation is a crucial process including calculation of fund returns, adjusting those returns for risk, measuring the deviations from expected returns, estimating cumulative returns and qualifying performance. This article investigates the performance of Turkish investment mutual funds operating in Borsa Istanbul using the two proxies Sharpe and information ratios for the period from 2009 to 2020. The Sharpe and information ratios are powerful reward-to-risk estimators that crosscheck a portfolio's excess return with portfolio's risk. The return estimators achieved per unit of risk taken indicate that some mutual funds were able to outperform the market and alternative index in 2019. However this result is not consistent throughout the entire sample period. Moreover, little or no evidence of persistence of funds were recorded in the sample period. In addition, we investigate the indexing issue and test if investors have a good opportunity to get a desirable outcome from their investment activities. The estimations show that most Turkish mutual funds are not statistically related to their broad-based capitalization market index and alternative index. The results show that popular indexes may not be suitable proxies for fund performance benchmarking in Turkey and there might be a need for appropriate benchmarks to reflect return and risk characteristics of fund' portfolios.

Key words: Borsa Istanbul, risk- adjusted performance, mutual funds, index

JEL: G11, G23

THE PERFORMANCE OF TECHNICAL ANALYSIS ON CRYPTOCURRENCIES. A RESEARCH ON SELECTED CRYPTOCURRENCIES

Mustafa ÖZYEŞİL

İstanbul Aydın University,

Anadolu Bil Vocational School, Business Management Department

Orcid No: 0000-0002-4442-7087

Abstract

In this study, the effectiveness of technical analysis, one of the analysis methods used in portfolio management, on the cryptocurrency market is measured. Technical analysis is a type of analysis used for the timing of buying and selling of financial instruments to the portfolio. The main aim of this study is to test whether the technical analysis gives the buy and sell signals in a timely and correctly. For this purpose, a study is conducted on the longest possible time series of 5 cryptocurrencies with the highest transaction volume. In order to perform technical analysis, technical indicators consist of RSI, MACD and ADX are used separately for each cryptocurrency. Analyzes are performed on Excel 2016, and the success of these indicators is observed and interpreted through charts.

Keywords: Technical Analysis, Cryptocurrencies, RSI, MACD, ADX, Trading, Indicator, Bitcoin, Ethereum, XRP, Bitcoin Cash, Tetherum

Jel Codes: G10, G11, G12, G14, G17

KAMUDA ÇALIŞAN PERSONELİN VERİMLİLİĞİ ÜZERİNDE PRESENTEİZM FAKTÖRÜNÜN YANSIMALARI ÜZERİNE BİRİNCELEME

Prof.Dr. Ali ACAR

Selçuk Üniversitesi

0000-0001-6478-2206

ÖZET

Kamu da çalışan personelin meydana getirdiği verimlilik kaybı oranının presenteizm faktörleri sonucu yüksek olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla örgütlerde presenteizm kaynaklı verimlilik kaybının yarattığı maliyetlerin de iş devamsızlığına göre daha büyük olduğunu ileri sürmektedir. Günümüzde işgörenlere ödenen ücretlerden sonra işletmelerdeki en önemli gider kaleminin sağlık ve tedavi giderleri olarak gösterilmektedir. Bu durum presenteizmin sadece işletmelerini değil ülke ekonomisini de etkilediğini ortaya koymaktadır. Türkiye’de presenteizm ile ilgili yapılmış araştırmasayısının son derece az olmasına rağmen, literatürde yeni bir konu olan verimlilik önemi artan bu kavramın araştırmacıların daha çok dikkatini çektiği görülmektedir. İşletmelerin verimlilik kaybının önüne geçerek rekabet avantajını sağlamak ve yaşamlarını devam ettirebilmeleri için örgütlerinde presenteizme neden olan faktörleri incelemeleri ve presenteizm ile mücadele yöntemleri geliştirilmeleri son derece önemlidir. İşletmelerde iş tatminsizliği birçok farklı şekilde ortaya çıkabilmektedir. İş tatminsizliği hem işletmeler hem de çalışanlar açısından son derece önemli konulardan biridir. İş tatminsizliği birçok durumun bir sonucu olabileceği gibi, sonuçları itibarıyla da birçok soruna da sebebiyet verebilmektedir. İşinden, görevinden, statüsünden ve kazancından memnun olmayan işgörenler zamanla işletmelerine karşı olumsuz duygular beslemeye başlamakta ve bu olumsuz duygu ve tutumlar tekrarlı bir şekilde işletmelerin eleştirilmesine yönelik bir alışkanlık haline dönüşebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Presenteizm, iş tatmini, çalışanlar

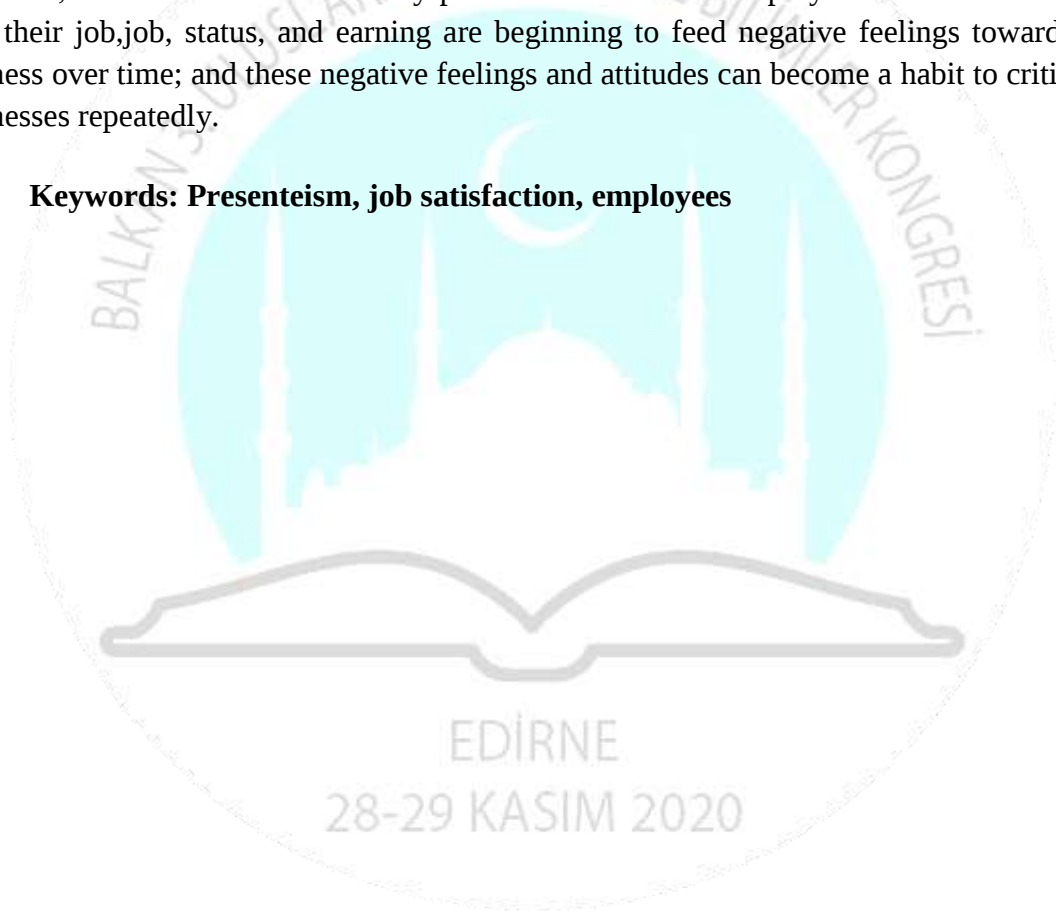
AN INVESTIGATION ON THE REFLECTIONS OF THE PRESENTEISM FACTOR ON THE EFFICIENCY OF THE PUBLIC STAFF

ABSTRACT

It is stated that the rate of productivity loss caused by public employees is high as a result of presentism factors, thus suggesting that the loss of productivity due to presenteeism in organizations is greater than the absence of work. Today, after the salaries paid to the employees, the most important expenditure structure in the enterprises is shown as health and

treatment expenses. This situation reveals that presenteeism is not only affects business income but also country economy. Although extremely small number of researches related to presenteeism in Turkey, which is a new subject in the literature and are increasingly attracted more attention of researchers observed that the growing importance of this concept. It is of the utmost importance that enterprises review the factors that cause presenting in their organizations and how to combat presenteeism so that they can gain competitive advantage and sustain their lives by avoiding productivity loss. In business, job dissatisfaction can emerge in many different ways. Job dissatisfaction is one of the most important issues in terms of both businesses and employees. Job dissatisfaction can be a consequence of many situations, but it can also cause many problems as a result. Employees that are not satisfied with their job, job status, and earning are beginning to feed negative feelings towards their business over time; and these negative feelings and attitudes can become a habit to criticize of businesses repeatedly.

Keywords: Presenteeism, job satisfaction, employees

TÜKETİM FAALİYETLERİNDE DOĞAL (YEŞİL) ÜRÜNLERİN KULLANILMASI**Prof.Dr. Ali ACAR***Selçuk Üniversitesi*

0000-0001-6478-2206

ÖZET

Genel olarak tüketim faktörleri Küresel tüketim seviyeleri ve kalıpları nüfus yapısına ve ekonomik durum bağlı olarak gelişmektedir. Hızlı küresel nüfus artışı Nüfusun gelir düzeyine bağlı refah ve buna bağlı tüketimde artışlar görülmektedir. Tüketim grupları arasında, küresel tüketimin kişi başına en büyük payını oluşturduğu bir “tüketicilik” kültürü ve bilincine göre şekillenmektedir. Tüketiciler çevresel, sosyal ve ekonomik konular hakkında giderek daha fazla bilinçlenmeye başlamışlardır. Çevre bilinciyle tüketim yapmayan insanlar - kullanılabilirlik, satın alınabilirlik, uygunluk, ürün kalitesi, sağlıklı olup olmadıklarına bakılmadan ürünleri satın almaktadırlar.

Yeşil ürünlerin üretime ve pazarlanmasında işletmeler önemli rol üstlenmektedirler. – Bunlardan birincisi sürdürülebilir kent bağlamında sürdürülebilir tüketimi yaygınlaştırmaktır. Bunun sağlanması için inovasyona ilişkin çalışmaların yapılması gerekir. Dolayısıyla yeni ve geliştirilmiş ürün, hizmetlerin doğa dostu çevreye uygun üretilmesi hedeflenmesini içermektedir. Üretim sürecinde çevresel maliyetleri değerlendirip en aza indirgenerek - tüketicilerin ürünleri daha verimli ve sürdürülebilir şekilde seçmelerini ve kullanmasını sağlamaktır. Yeşil ürünlerin teşvik edilmesi için pazarlama ve bilinçlendirme kampanyalarının yapılması önem arz etmektedir

Anahtar kelimeler: Yeşil ürün, tüketim, Doğal ürün**USE OF NATURAL (GREEN) PRODUCTS IN CONSUMPTION ACTIVITIES****ABSTRACT**

Consumption factors in general Global consumption levels and patterns develop depending on population structure and economic situation. Rapid global population growth There is an increase in welfare and consumption depending on the income level of the population. It is shaped according to a culture and consciousness of “consumerism” where global consumption has the largest share per capita among consumption groups. Consumers are becoming increasingly aware of environmental, social and economic issues. People who do

not consume in an environmentally conscious manner - buy products regardless of availability, affordability, convenience, product quality, health or not.

Businesses play an important role in the production and marketing of green products. - The first is to promote sustainable consumption in the context of sustainable cities. In order to achieve this, studies on innovation should be done. Therefore, the new and improved product includes targeting the production of services in an environmentally friendly environment. By evaluating and minimizing environmental costs in the production process - to enable consumers to select and use products more efficiently and sustainably. It is important to carry out marketing and awareness campaigns to promote green products.

Keywords: Green product, consumption, Natural product

**COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE SAĞLIK İLETİŞİMİ: SAĞLIK BAKANLIĞININ
INSTAGRAM PAYLAŞIMLARI ÜZERİNE BİR İÇERİK ANALİZİ****Dr. Öğr. Üyesi Güldane Zengin**

Selçuk Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0001-6816-1618

Dr. Öğr. Üyesi A. Mücahid Zengin

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-1976-2748

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, sağlık iletişimi için geleneksel mecraların yanı sıra sosyal medyayı da aktif bir şekilde kullanmaktadır. Türkiye nüfusunun %64'ünün sosyal medya kullanıcı olduğu (We Are Social, 2020) göz önünde bulundurulduğunda, bu mecranın insan yaşamını küresel çapta tehdit eden yeni bir salgın hastalık hakkında haber alma ve bilgi edinme kaynağı olarak ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılabilecektir. T.C. Sağlık Bakanlığı'nın popüler sosyal medya platformlarından Facebook, Instagram, Twitter ve YouTube üzerinde profilleri bulunmaktadır. Bu çalışmada T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Instagram üzerinde yaptığı gönderi türü paylaşımlar ele alınmıştır. Çalışmaya platformun "Hikayeler" (Stories) özelliği aracılığı ile yapılan paylaşımlar dahil edilmemiştir. Bu bağlamda Türkiye'de Covid-19 pandemisi sürecinin başlangıcı sayılabilecek olan, ilk vakanın görüldüğüne dair Sağlık Bakanı Fahrettin Koca tarafından basın açıklamasının yapıldığı 11 Mart 2020 tarihi temel alınmıştır. Bu tarihten itibaren 11 Mart 2020 ile 11 Mayıs 2020 arasındaki iki aylık süre ile 1 Eylül 2020 – 1 Kasım 2020 tarihleri arasındaki iki aylık süre içerisinde T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Instagram hesabı üzerinde yapılan paylaşımlar örnekleme dahil edilmiştir. Bu tarihler, Covid-19 pandemisinin ülkemizde görülmeye başladığı ve dolayısıyla kısıtlamaların arttığı ilk dönem ile kısıtlamaların kaldırıldığı ve insanların nispeten rahat hareket ettiği ikinci bir dönemi kapsamı açısından önem arz etmektedir. Bu süre zarfındaki 120 günde toplam 297 adet gönderi paylaşılmıştır. Bu gönderilerin 207 (%69,7) adedi çalışmada ele alınan ilk dönemde, 90 (%30,3) adedi, ikinci dönemde paylaşılmıştır. Bu paylaşımların içerisinde Covid-19 pandemi süreci ile ilgili olanlar ayrılarak T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Instagram gönderileri ile halkı bilgilendirirken

hangi mesaj temalarına değinildiği, hangi çekiciliklerden faydalandığı, hangi hashtag'lerin kullanıldığı, mesajların rasyonel ya da duygusal olma durumu açısından içerik analizine tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sağlık İletişimi, Covid-19, Pandemi, Sosyal Medya, Instagram.

PANDEMİ SÜRECİNDE SOSYAL MEDYADA MARKA İLETİŞİMİ: INSTAGRAM ÖRNEĞİ**Dr. Öğr. Üyesi A. Mücahid Zengin**

Necmettin Erbakan Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-1976-2748

Dr. Öğr. Üyesi Güldane Zengin

Selçuk Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0001-6816-1618

ÖZET

Pandemi sürecinin başlaması ile markalar bu sürece dair sosyal medya hesaplarında paylaşımlar yapmaya başlamışlardır. Günümüzde Instagram, en çok kullanılan sosyal medya platformlarından biri olarak markaların tüketicilerle iletişim kurması için önemli araçlardan biridir. Markaların sosyal medya aracılığı ile tüketicilere hitap etme şekillerindeki “yeni normal”i ortaya çıkarabilmek için, bu çalışmada Brand Finance’in 2020 yılı Türkiye’nin en değerli markaları listesine giren beş markanın Instagram gönderileri içerik analizine tabi tutulmuş ve reklam çekicilikleri, kullanılan temalar ve yaratıcı yaklaşımlar açısından ele alınmıştır. Listenin bir numarasında yer alan Türk Hava Yolları markası, Instagram hesabı global bir hedef kitleye yönelik olduğu için değerlendirmeye alınmamış, sıradaki markalar olan Ziraat Bankası, Garanti BBVA, Turkcell, Arçelik ve Türk Telekom markaları çalışmaya dahil edilmiştir. Markaların Covid-19 pandemi süreci ile ilgili yaptıkları ilk paylaşımdan, 1 Eylül 2020 tarihine kadar toplam 501 gönderi yaptıkları; bunların 171 adedinin (%34,1) pandemi süreci ile ilgili bileşenler içerdiği bulunmuştur. Bu gönderilerde kullanılan reklam çekicilikleri incelendiğinde, sağlık çekiciliğinin gönderilerinin %51,5’inde bulunduğu, onu kolaylık çekiciliğinin (%36,3) ve güvenlik/önlem çekiciliğinin (%19,3) takip ettiği görülmüştür. Ele alınan temalarda ise evde kalmak (%46,8) ve sosyal mesafe (%29,2) öne çıkmaktadır. Bunlara ek olarak maske kullanımı %12,9; dezenfektan kullanımı ve dezenfekte etmek %9,4; ekonomik destek %7,6 oranında gönderilerde yer almıştır. Yaratıcı yaklaşımlardan ise kullanım durumu %43,9’luk oranı ile öne çıkmaktadır. Markaların 1 Haziran 2020 tarihinden sonra ise pandemi süreci ile ilgili bileşenler içeren gönderiler paylaşmayı önemli düzeyde azalttığı görülmüştür. Markaların Covid-19 pandemi süreci ile ilgili yaptıkları ilk paylaşımdan 1 Haziran 2020 tarihine kadar yaptıkları Instagram

paylaşımlarının %60'a yakını pandemi ile ilgili bileşenler içerirken, 1 Haziran 2020 ile 1 Eylül 2020 tarihleri arasında bu oran %5'e düşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Marka İletişimi, Covid-19, Sosyal Medya, Pandemi, Instagram

GAGAVUZELİ TÜRKLERİNİN DOKUMA SANATI**Prof. Didem ATİŞ**

Sakarya Üniversitesi

ORCID ID 0000-0002-4827-9237

ÖZET

Gagavuz Türkleri, günümüzde eski Sovyetler Birliği, Ukrayna, Bulgaristan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Moldova Cumhuriyeti sınırları içinde Gagavuz Otonomisi'nde yaşamaktadırlar. Toplam nüfusları 300 bin kadar olan Gagavuzların yaklaşık 135 bin kadarı otonomide yaşamaktadır. Hristiyan Ortodoks olan ama kurban kesen, Hıdrellezi kutlayan ama Nevruz'u kutlamayan bu Türk topluluğunun kökeni Orta Asya'ya kadar dayansa bile, tarihleri hala büyük eksiklikler ve karmaşalar içermektedir.

Yazılı kaynaklar, Gagavuz Türklerinin 15. - 20. yüzyıllar arasında Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yaşadığını fakat 1957'de kendi alfabelerini kullanmaya başlayana kadar yazılı bir edebiyatları olmadığını belirtmektedir. Aynı zamanda 1945 yılında başlayan kuraklıkla birlikte, 1946-47 yıllarında her kasabada açlıktan 1000'in üstünde ölüm olduğu, sağ kalanların erzak için her şeylerini sattıkları da öğrenilmiştir.

Bildiride; Komrat, Çeadır-Lunga, Vulcanesti, Kongaz, Avdarma, Beşalma, Cazaklia, Gaidar ve Çeşme Köyü'ndeki gerek etnografya müzelerinde, gerekse yörede "kilim" olarak nitelendirilen dokumaların teknik ve desen özellikleri hakkındaki sonuçlar görsel veriler eşliğinde sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Sanat, Dokuma, Gagavuz Türkleri, Desen, Renk, Teknik Özellikler.

COVID-19 SONRASI TÜRKİYE’DE SANAT GALERİLERİNİN SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Dr. Öğretim Üyesi N. Hanzade Uralman

İstanbul Okan Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0001-6817-7097>

Dr. Öğretim Üyesi Deniz AKÇAY

İstanbul Gelişim Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0003-1906-7988>

ÖZET

Kişiselleştirilmiş içeriklerin çağın pazarlama stratejisi olduğu günümüzde deneyim unsuru marka bilinirliğinin artmasında önemli bir rol oynamaktadır. Deneyim süreci bireyin ürünü veya hizmeti ilk duyduğu andan başlayarak satın alma sürecini ve sonrasındaki duygularını kapsamaktadır. Bu durum sanat izleyicisi ve müşterisinin sanatı içeriklerini algılama süreçlerini de değiştirmiştir. Web 2.0 teknolojisiyle birlikte, bilginin yaygın bir biçimde paylaşıp yorum yapılabilme özellikleri sanat içeriklerinin satın alma, tanıtma, eleştirme, sergileme gibi işlevlerini kullanıcı deneyimiyle yeniden şekillendirmiştir. 2020 yılında yaşanan Covid-19 pandemisi ile birlikte tüm dünyada değişime uğrayan sosyal yaşam tüm bireyler gibi kurumları da etkilemiştir. Hizmetlerini durdurmaları ve sınırlandırmaları nedeniyle sanat ortamındaki aktörler de bu kurumlar arasında olup ; dijital ortam sanat alanındaki organizasyonların bir kısmı için sanat aracılığıyla toplumun iyi olma haline katkıda bulunma alanı olarak kullanılmıştır. Bu süreçte dünya üzerinde bireylerin daha fazla dijital platformlara yönelmeleri ve fiziksel ortamlara ulaşamamaları nedeniyle sanat kurumları dijitalleşmeyi eskisinden daha çok önemsemiş ve sanat izleyicisiyle iletişim kurma olanaklarını bu ortamlarda sürdürmenin yolları da bu şekilde gelişmiştir. Bu çalışmada sanat ortamında kar amacı güden aktörlerden biri olan sanat galerilerinin sosyal medya kullanımı ele alınmaktadır. Çalışmanın amacı 2020 pandemisi sonrasında sanat galerilerinin daha önce kullandıkları sosyal medya kanalları aracılığıyla izleyiciyle kurdukları iletişimdeki değişimi anlamaktır. Bu çerçevede sanat içeriklerinin facebook, twitter, instagram gibi sosyal medya ortamlarındaki etkileşimleri 2018 ve 2020 yıllarını karşılaştırarak analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: sanat pazarlaması, sosyal medya, dijital içerik

PANDEMİ DÖNEMİNDE DİSTOPİK ANLATILAR BAĞLAMINDA BİLGİ VE YARATICILIĞI ÖNEMİ: PLATFORM FİLMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Öğretim Üyesi Deniz AKÇAY

İstanbul Gelişim Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0003-1906-7988>

Dr. Öğretim Üyesi Özgür Evren ARIK

İstanbul Gelişim Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-9680-3021>

ÖZET

Bilgi-iletişim teknolojileri “yapay zeka” yı fütüristik bir bilimkurgu ögesi olmaktan çıkartarak hayatımızın olağan bir parçası haline getirmiştir. Bireylerin de bu gelişmeler karşısında durabilmeleri için kendi bilinç düzeylerini ve farkındalıklarını arttırarak, yaratıcılıklarını üst düzeye çıkarmaları bir zaruret haline gelmiştir. Bu çerçevede insan yaratıcılığının en temel unsuru olan hayal gücünü ve düşüncelerini yazılı ve görsel yapıtlar eliyle toplumun her kesimiyle paylaşması diğer insanların hayal gücü ve yaratıcılıklarına önemli katkı sağlamaktadır. Özellikle sinema filmleri, hayal gücünün ütöpik veya distopik görsel yansımaları ile önemli rol oynamaktadır. “Ütöpik filmler”, hayal edilen “mükemmel bir toplum anlayışı için” mevcut durumları iyileştirmek ve bilinci yükseltmekten ziyade, daha iyi ve daha konforlu yaşama işaret ederler. Öte yandan “distopik filmler” ise, dünya’nın sonuna işaret ederek, insanlığın devamı için bir mücadele durumuna odaklanır. Kurmaca anlatıların ütöpik veya distopik yapıları ile toplumsal-tarihsel kronoloji arasında paralellik de dikkat çekicidir. Örneğin toplumsal hareketliliğin ve bu bağlamda insanların “geleceğe dair umutlarının” daha belirgin bir şekilde gözlemlendiği 60’lı ve 70’li yıllardaki öğrenci hareketleri, işçi hareketleri gibi toplumsal/sosyal hareketler dönemi ütöpik anlatıların ön planda olduğu bir dalga halinde yükselir. Tersine bir biçimde, örneğin dünya savaşları öncesi ve sonrası ekonomik sıkıntıların süregeldiği dönem, distopik anlatıların ön planda olduğu bir kurmaca dünyası inşa eder. Günümüzde kurmaca anlatıların distopik karakterleri yeniden rahatlıkla gözlenebilmektedir.

Çalışmada tüm dünyada pandemi ilan edilen mart ayında, dijital içerik kanalı Netflix'te gösterime giren distopik bir film olan "Platform" analiz edilmiştir. Film temelde tüm dünya genelinde kapitalizmin ulaştığı düzeyle birlikte ortaya çıkan toplumlar ve bireyler arasında ki eşitsizliği ve katmanlaşmayı somutlamaktadır. Buna ek olarak, filmin yayınlanma tarihi, Covid19 pandemisinin ilan edilmesi ile hemen hemen aynı tarihlere denk gelmektedir. Çalışmada Platform filmi'nin incelenmesinin nedenlerinden bir tanesi de; salgının küresel anlamda geliştiği dönemde tüm dünyada insanların evlerine kapanması ve buna paralel olarak en temel ihtiyaçları olan yiyeceğe ulaşmak için zahmetli ve sınırlı olanakları olduğunu gerçek hayatlarında tecrübe etmesi olarak ele alınabilir. Benzer şekilde filmde de insanların yemek için verdiği mücadele işlenmiştir. Film, çalışma kapsamında Peter Wollen'ın semiyotik değerlendirmeleri bağlamında, yine onun kavramsallaştırdığı "karşı sinema" ekseninde ele alınmıştır. Film, çekim teknikleri, kurgu, görsel tasarım ve kullanılan metaforlar üzerinden analiz edilmiştir. Elde edilen sonuç, çağdaş kapitalist düzenin ortaya çıkardığı eşitsizliğin, bilgi düzeyi ve yaratıcılığı en üst düzeye çıkartarak ortadan kaldıracılabileceği düşüncesi olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Distopya, distopik filmler, yaratıcılık, karşı sinema

Eyyüb Aleyhisselam'ın Kıssasındaki Bilimsel Mucizeler

الإعجاز القرآني و العلمي من قصة أيوب عليه السلام

Dr. Öğr. Üyesi Asmaa Younis

orcid.org 0000-0002-2005-372X

Atatürk Üniversitesi

Öz:

Kur'an-ı Kerim'de hiçbir kıssa yoktur ki içerisinde çokça faydalar, ibretler ve Kur'an-ı Kerim'in geliş gayesi olan değerli hükümler içermesin. Bu yüce kıssalardan biri de Hz. Eyyûb (a.s) kıssasıdır. Bu kıssa pek çok Kur'ân-î i'cazı barındırmaktadır. Peygamber (a.s) ve beraberindeki mü'minler, kâfirlerin sıkıntı, zorluk ve şiddetine maruz kalırlarken onlara ümit kapılarını açmak ve bu sıkıntılardan sonra yüce hedeflere ulaşacaklarını, bu süreci aşacaklarını, teslim olmamalarını, acizlik göstermemelerini, umut kesmemelerini ve bu süreci ancak Eyyûb (a.s)'ın sabır ve gayret göstererek aştığı gibi onlarında sabır, gayret ve ellerinden geldiği kadar dayanma ile aşabileceklerini söylemek için gelmiştir .

Buradan hareketle, Eyyûb (a.s)'ın kıssasında geçen âyetlerden edinilen hikmet ve ibretlerden bahsettik. Bunun yanı sıra nefsi ve cismi hastalıkların tedavisinde kullanılabilecek Kur'ân-î ve ilmî i'cazları açıkladım.

Hz. Eyyûb (a.s)'dan bahseden âyetleri topladım, müfessirlerin bu konudaki görüşlerine göre şerh ettim ve genellikle tercih edilen görüşü ortaya koydum. Bunun yanı sıra Kur'ân-î ve ilmî açıdan deri hastalıkların ilacında kullanılabilecek soğuk suyun önemine ışık tuttum.

Aynı şekilde mü'minin hayatında sabrın önemini ve sabrın dünyadaki ve ahiretteki sevabını Hz. Eyyûb (a.s)'ın sabrı, Allah'ın onu dünyada mükafatlandırması ve onu mü'minlere kıymetli bir örnek yapması üzerinden beyan ettim.

Ayrıca bu araştırmayı Hz. Eyyûb (a.s)'ın kıssasında geçen kıymetli derslerin önemini ,kişi ve toplumun hayatındaki olumlu etkilerinin açıklanmasıyla sonlandırdım.

Bu kıssanın anlatılmış olduğu âyet-i kerîmelerin iniş sebebi; kâfirler tarafından her türlü eziyete, işkenceye, sıkıntıya maruz kalan Hazreti Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ve O'na inanan Mü'min kullara (Radiyallahu Anhum) umut kapısını açmak içindir. Şüphesiz ki bu kıssa Hazreti Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ve Ashabına (Radiyallahu Anhum) şunları öğretiyordu; zorluklar karşısında pes etmeyip mücadele etmeyi, müsibetler esnasında tevekkül etmeyi, tahammüllerini aşan olaylar karşısında Eyyûb Aleyhisselam'ın sabrını ve gayretini aşan olaylar karşısında ümitsizliğe düşmemesi gibi ümitsizliğe düşmemelerini öğretiyordu. Cismi ve ruhi hastalıkların ilacını ilmi ve Kur'an-î mucizelerle açıkladığım gibi Eyyûb Aleyhisselam'ın kıssası hakkında varid olan âyet-î kerimelerin ibretlik hükümlerinden de bahsettik.

Sonuç olarak; Bu tezimiz Eyyûb Aleyhisselam'ın kıssasındaki Kur'ân-î öğütleri kapsamaktadır. Çünkü bu kıssa hem ruhi hem de cismi hastalıkların tedavi üslupları ile

doludur. Bu kıssa mü'minin haleti ruhiyesini güzelleştirmeyi hedefler. Kur'an-ı Kerim âyetlerinin üçte birinden fazlası; kıssalardan, ikazlardan, öğütlerden, Peygamberler ile insanlar arasındaki konuşmalardan, Peygamberler ile Allahu Teâlâ arasındaki konuşmalardan ibarettir. Bunların hepsi insanların ruhî hallerini güzelleştirmeyi hedefler. Özellikle bu asrımızda insanların bu öğütlere ve ikazlara çok ihtiyacı vardır. Bu bilimsel tezimiz Eyyûb Aleyhisselam' ın kıssası süresince şiddetli belalara, neredeyse, Allahu Teâlâ'nın zikrinden alıkoyacak hastalıklara, şeytanın şiddetli baskılarına, seneler boyu süren acılara karşı nasıl tahammül ettiğini açıklar. Bakın Allahu Teâlâ kulunu şifasız bıraktı mı? Bilakis onu en kolay vesilelerle şifaya kavuşturdu. Allahu Teâlâ'nın âyeti kerîmelerin beraberce düşünelim;

"وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ (83) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذَكَّرَى الْعَابِدِينَ"¹

Bakın Eyyûb Aleyhisselam Rabbine nasıl sığındı "Ve Allahu Teâlâ ona nasıl icabet etti " bu Allahu Teâlâ' dan hiç ümit kesmeyen hakiki müminin halidir. Allahu Teâlâ Eyüp Aleyhisselama iki önemli vesile ile tedavi olacağını bildiriyor;

Birincisi; Allahu Teâlâ Eyüp Aleyhisselama ayağıyla yere vurmasını emrediyor ve bu emrini de şöyle ifade ediyor ² " Eyüp aleyhisselam'ın Allahu Teâlâ'nın emrine uyması sebebiyle yerden soğuk bir pınar fışkırıyor.

İkincisi; Allahu Teâlâ Eyüp Aleyhisselama bu soğuk suda yıkanmasını ve bu sudan içmesini emrediyor. Bu suyu içtikten sonra zahiri ve batını bütün hastalıklarını gidermiştir. Bütün bu hastalıklara yakalanmadan önceki eski sağlıklı ve afiyetli haline döndürmüştür.

Araştırmamız bütün bu açıklamalardan Kuran'ı Kerim'in bilimsel mucizelerini ortaya çıkardı. Bunlar kök tedavisi ve dâhili ve harici cilt tedavisiydi alkali sular bedeni içten tedavi eder asitli sular ise harici cilt hastalıklarını tedavi eder. Ve Kur'an'ı Kerim'in inceliği bu yöndendi yani burada iki çeşit su vardır: Birincisi alkali su, özelliği soğuk ve en güzel içecek olmasıdır. İkincisi ise asitli su, özelliği en güzel yıkanılacak su ve şifalıdır olmasıdır.

Anahtar kelimeler - Eyyûb (as) ; Bilimsel Mücizeler – Eyyûb (as)'ın hastalığı - Eyüp (as)'ın yıkandığı su – sınanmadaki hikmet .

¹ " Enbiya Suresi 21/ 83

² Sad Suresi 38/ 42

RODOSCUKLU TEREKE SAHİPLERİ HAKKINDA BAZI DEĞERLENDİRMELER (1785-1790)¹

Pınar DOĞANAY²

ÖZET

Osmanlı sosyal ve iktisadi tarihi hakkında önemli bilgiler içeren arşiv belgelerinden birisi de Şer'îye Sicilleridir. Söz konusu bu siciller içerisinde çok sayıda farklı belge türü ihtiva ederler. Bu belge türlerinden birisi de bu araştırmanın ana kaynağını oluşturan tereke kayıtlarıdır. Tereke kayıtları, vefat eden bir kimsenin ardından tutulan kayıtlar olup kişinin yaşadığı şehir, mahalle, sokak, karye, mesleği, ölüm nedeni, mirasçıları başta olmak üzere taşınır taşınmaz tüm mal varlığı hakkında detaylı bilgiler içerirler. Bu özellikleri sayesinde başta sosyal ve iktisadi alanlarda yapılan çalışmalar başta olmak üzere pek çok farklı alanda yapılan çalışmalarda ana kaynak olarak kullanılan bu kayıtların, şehir tarihi alanında yapılan çalışmalarda rolü de yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamdan yola çıkarak Rodoscuk'a ait "1697" ve "1701" numaralı Şer'îye Sicilleri içerisinde yer alan tereke kayıtlarının incelendiği bu çalışmada; Rodoscuklu tereke sahipleri üzerinden şehrin sosyal ve ekonomik hayatına dair bazı çıkarımlarda bulunulmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmada ilk olarak tereke sahipleri hakkında genel bir değerlendirmede bulunulmuş ardından tereke sahiplerinin kimlikleri, unvanları, ikamet yerleri, mal varlıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda; Rodoscuk'un mevcut dönemde Müslümanların yanı sıra gayrimüslimlerinde yoğun olarak yaşadığı bir yerleşim yeri olduğu, şehirde tek eşliliğin yaygın olduğu, ortalama çocuk sayısının iki olduğu, ekonomik ve iş gücü olanakları bakımından gelişmiş bir yerleşim yeri olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca tereke sahipleri arasında Rodoscuk'ta ikamet eden kimselerin yanı sıra Osmanlı-Rus-Avusturya Savaşı nedeniyle cepheye vefat edenler ile şehirde misafir olarak bulunduğu esnada vefat eden kimseler de olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rodoscuk, Şer'îye Sicilleri, Tereke Defterleri, Sosyal, Ekonomik.

SOME EVALUATIONS ON RODOSCUKLU TEREKE OWNERS (1785-1790)

ABSTRACT

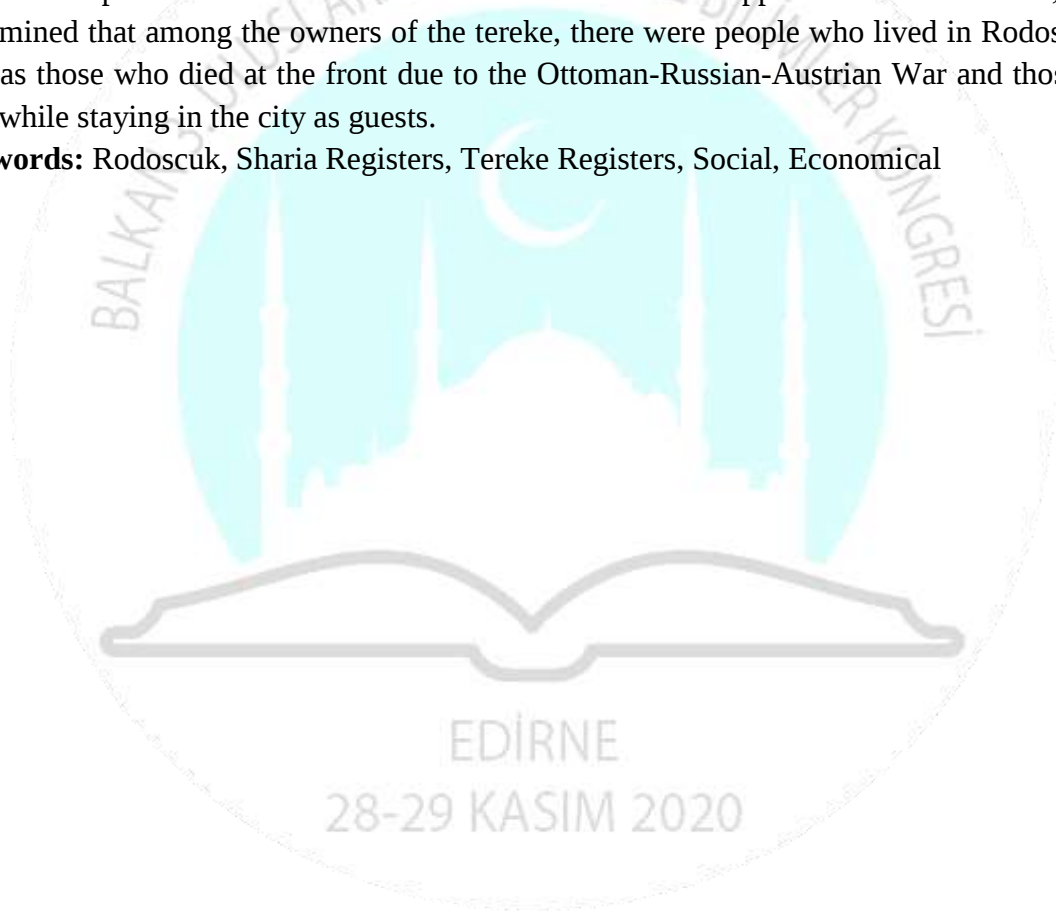
One of the archive documents containing important information about the Ottoman social and economic history is the Sharia Registers. They contain many different types of documents in these registers. One of these types of documents is the tereke records, which constitute the main source of this research. Tereke records are the records kept after a deceased person and they contain detailed information about the city, neighbourhood, street, village, occupation, cause of death, heirs, and all the assets of the movable immovable. Thanks to these features, it is an undeniable fact that these records, which are used as the main source for studies in many

¹ Bu çalışma, doktora tez çalışmamda kullanılan kaynaklar çerçevesinde hazırlanmıştır.

² Dr. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Anabilim Dalı, snprdoganay@gmail.com, [Orcid ID: 0000-0001-9733-2172](https://orcid.org/0000-0001-9733-2172).

different fields, especially in the social and economic fields, in studies in the field of city history. Based on this context, in this research, where the tereke records included in the Sharia Registers numbered "1697" and "1701" belonging to Rodoscuk are examined; it has been tried to make some inferences about the social and economic life of the city from the owners of the tereke in Rodoscuk. In the study, firstly, a general evaluation was made about the owners of the tereke, and then the identities, titles, places of residence and assets of the tereke owners were tried to be determined. As a result of the study; it was determined that Rodoscuk was the settlement, where Muslims as well as non-Muslims lived intensely in the current period, monogamy was common in the city, the average number of children was two, and it was a developed settlement in terms of economic and labour opportunities. In addition, it was determined that among the owners of the tereke, there were people who lived in Rodoscuk as well as those who died at the front due to the Ottoman-Russian-Austrian War and those who died while staying in the city as guests.

Keywords: Rodoscuk, Sharia Registers, Tereke Registers, Social, Economical

GERÇEĞİN KISKACINDAN KURTULAMAMIŞ SÜRREALİST RESSAMLARIN PSİKANALİTİK YORUMU: SALVADOR DALI ÖRNEĞİ

Gülhan Gökçe CERAN YILDIRIM

İstanbul Rumeli Üniversitesi

0000-0002-7594-5100

ÖZET

Her sanat yapıtında olduğu gibi özellikle sürrealist akımda resim yaratımlarının, tamamıyla sanatçının bilinçdışından kaynak aldığı pek çok örnekle ortaya konmaktadır. Cismin nasıl görüldüğünden daha ziyade düşüncenin resme aktarılış biçiminin önem kazandığı bu akımda, soyut bir kavram olarak ele alınan düşünceyi resmetme eylemi, mantığın devre dışı kalmasını bir sorun olarak görmez. Psikanalitik kuram, mantık dışı görünen örüntüde mantık dışılıkla değil, davranışın mantık dışı görünümüne zemin oluşturan derin yaşantılarla ilgilenir.

Örseleyici çocukluk yaşantılarının bilinçdışı kalıntıları, yetişkin yaşantısının her alanında birtakım örüntüler ile görünür olmaktadır. Bir sanatçının yarattığı sanat yapıtı ise onun iç dünyasının projeksiyonunu oluşturan en net göstergelerden birisidir.

Sürrealist akım temsilcilerinin literatüre yansıyan ilk çocukluk ve ergenlik dönemlerinin çalkantılı yaşantıları, eserleri bağlamında değerlendirildiğinde, resme yansıtılan soyut düşünceler, derinde yatan kayıp, haset, yoksunluk gibi pek çok psikolojik bağlamda mantık bulmaktadır.

Bu çalışma, dürtü kuramından farklı olarak sanatçıların ilk ilişki temsillerinin, yarattıkları sanat eserleri ve yetişkin davranışlarına nasıl yansıdığını yorumlamayı amaçlamaktadır. Salvador Dali'nin bir Sigmund Freud hayranı olarak bilinçdışına verdiği önem çerçevesinde, soyut bir yaratım üslubunun geçmiş yaşantılar ile vücut buluşu; bu çalışmada, acı yaşantılarla dolu çocukluğundan ve sapkın yetişkin davranışlarından hareket eden psikanalitik bir bakış açısıyla yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Salvador Dali, Psikanaliz, Sürrealizm

THE SITUATION OF SYRIAN REFUGEES JOURNALISTS IN THE HOST SOCITIES AND ASYLUM COUNTRIES

Halla Al Mallah

Marmara university: Institute of Social Sciences

Communication faculty

Abstract:

With the continuation of the war, the bombing and the displacement that the Syrians have been subjected to nine years ago, these bad conditions directly reflected on the Syrian journalists, who in turn were forced to flee Syria to save their lives. Therefore, the article aimed to identify the conditions and situations of the Syrian refugees journalists who are scattered and present in the host communities in which they reside or the countries of asylum to which they were displaced, by conducting in-depth electronic interviews with 20 Syrian journalists who are outside Syria, in Turkey, Germany, France and a number of other countries. And the results refers that most Syrian journalists are unwilling to return to Syria, especially in light of the insecurity and lack of basic life necessities there, in addition to the presence of other challenges related to racism and hatred by some members of the host community and the difficulty of finding job opportunities or even pay for home renting or medical treatment.

Keywords: Refugee- Syrian journalist- revolution- civil war- asylum challenges- integration-host communities.

Özet:

Savaşın devam etmesi, Suriyelilerin dokuz yıl önce maruz kaldığı bombalama ve yerinden edilme ile bu kötü koşullar doğrudan Suriyeli gazetecilere yansıdı ve hayatlarını kurtarmak için Suriye'den kaçmak zorunda kaldı. Bu nedenle makale, tüm sığınma ülkelerindeki Suriyeli mülteci gazetecilerin durumlarını ve koşullarını belirlemeyi amaçlamaktadır, Suriye dışında, Türkiye, Almanya, Fransa ve diğer ülkelerde. Derinlemesine elektronik görüşmeler yapıldı, 20 Suriyeli gazeteci. Sonuçlar, Suriyeli gazetecilerin çoğunun, özellikle orada güvensizlik ve temel yaşam gereksinimlerinin olmaması nedeniyle Suriye'ye geri dönmek istemediğini

gösteriyor ve sonuçlarımız Suriyeli gazetecilerin büyük bir yüzdesinin sığınma ülkelerinde birçok zorlukla karşılaştığını gösteriyor. en zoru, yeni dili (ikamet ettikleri ülkenin dili) öğrenmenin zorluğudur, ayrıca ev sahibi topluluğun bazı üyelerinin ırkçılık ve nefretle ilgili diğer zorluklarının ve iş bulmanın zorluğunun varlığıdır, ev kirası veya tıbbi tedavi için ödeme yapın.

Anahtar kelimeler: Mülteci- Suriyeli gazeteci- Devrim- İç savaş- İltica zorlukları- Entegrasyon- Ev sahibi topluluklar.

BİR İNSAN EYLEMİ OLARAK ÇEVİRİ**Öğrt. Gör. Dr., Coşkun DOĞAN**

Trakya Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-6072-2721

ÖZET

Uzun yıllar dilbilimin bir alt disiplini olarak görülen çeviri eylemi, bağımsız bir bilim olarak kuramsal bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda çeviri eylemini anlayışı da değişmiştir. Çeviri eylemi, sadece dilsel ve metinsel sorunlardan oluşmamaktadır. Çeviri eylemi artık dillerarası bir aktarım süreci olmaktan çıkarak, çok yönlü işbirliği çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Çeviri eylemini tek başına tüm boyutlarıyla gerçekleştirmesi beklenen çevirmen, artık toplumsal iş olarak işbirliği bağlamda çeviriye yön vermektedir.

Çeviri eyleminin merkezine çevirmeni alan bu yeni çeviri anlayışı, çevirmene toplumsal bir sorumluluk yüklemektedir. Çevirmen bir uzman kişi olarak çeviri eylemini planlayarak toplumsal bir rol üstlenmektedir. Kaynak metinden kültürel bir aktarım eylemi olan çeviri erk kültürde işlevine uygun yansıtılması beklenmektedir. Bu anlamda çevirmenin bir insan olarak duyguları, yaratıcılık yeteneği ve içerisinde bulunduğu koşullar, çeviri eylemi yoluyla kültürel aktarımı etkilemektedir.

Çeviri eylemi, çevirmen tarafından planlanmış bir süreçtir. Bu süreç kişiye yönelik olarak belirlenmektedir. Bu yönüyle çeviri eylemine yön veren çevirmenin bireysel yapı özellikleri ve deneyimleri de büyük önem taşımaktadır. Çevirmenin çeviri sürecinde metin çözümlemesi yaparken, metin farklılıklarına göre çeviri stratejileri de gerçekleştirmesi zorunludur. Aksi takdirde kaynak metinle erek metin arasındaki denge bozulacaktır.

Bir düşünce eylemi olarak çeviri eylemi, farklı sosyo- kültürel yapılar arasında köprü oluşturan çevirmenin insani bir eylemidir. Bu çalışmada, çevirmenin bir insan olarak çeviri eylemini gerçekleştirirken yaşadığı sorunlar incelenecektir. Çeviri eylemini toplumsal işbirliği bağlamında kültürel bir aktarım işlevi olarak gerçekleştiren çevirmen kimliğinin önemi irdelenecektir. Çeviri eyleminin bir insan eylemi olmasından kaynaklanan sorunları ilgili kaynaklar taranarak nitel bir araştırma şeklinde yorumlanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Çeviri, Çevirmen, Toplumsal İşbirliği, Kültür**TRANSLATION AS A HUMAN ACTION****ABSTARCT**

Translation act, which has been regarded as a sub-discipline of linguistics for many years, has a theoretical structure as an independent science. In this context, his understanding of

translation act has also changed. The act of translation does not only consist of linguistic and textual problems. The act of translation is no longer an interlingual transfer process and is carried out within the framework of multi-faceted cooperation. The translator, who is expected to perform the translation act in all its dimensions alone, now directs translation in the context of cooperation as a social business.

This new understanding of translation, which puts the translator at the center of the translation act, puts a social responsibility on the translator. As an expert, the translator undertakes a social role by planning the translation act. Translation, which is an act of cultural transference from the source text, is expected to be reflected in accordance with its function in culture. In this sense, the emotions, creativity and conditions of the translator as a person affect the cultural transfer through the act of translation.

Translation act is a process planned by the translator. This process is determined individually. In this respect, the individual structure characteristics and experiences of the translator who directs the translation act are also of great importance. While analyzing the text in the translation process, the translator must also implement translation strategies according to text differences. Otherwise, the balance between the source text and the target text will be disrupted.

The act of translation, as an act of thought, is a human act of the translator that bridges different socio-cultural structures. In this study, the problems experienced by the translator while performing the translation act as a human will be examined. The importance of the identity of the translator who performs the act of translation as a cultural transfer function in the context of social cooperation will be examined. Problems arising from the fact that translation act is a human act will be interpreted as a qualitative research by scanning the relevant sources.

Keywords: Translation, Translator, Social Cooperation, Culture

ÇEVİRİNİN TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM ROLÜ**Öğrt. Gör. Dr., Coşkun DOĞAN**

Trakya Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-6072-2721

ÖZET

Dünyada bulunan her canlı değişir ve ya çevresindeki olan olaylara birlikte değişime uyum sağlamaktadır. Doğada düşünülebilen ve düşüncesini dil aracılığı ile ifade eden insan da yaşam koşullarına uygun olarak kendini değiştirmek zorundadır. Toplumsal bir varlık olan insan ait olduğu toplumun değişimine de neden olabilmektedir. Değişmeden dünyada varlığını sürdürebilen hiçbir toplum yoktur. Toplumların çeşitli nedenlerle birbirleri ile olan temasları, medeniyetlerinin etkileşimine ve toplumsal olarak değişimlerine yol açmıştır.

Tarihin ilk dönemlerinde dünyada kurulmuş imparatorlukların ve medeniyetlerinin birbirleri ile çok fazla ilişkileri olmaması nedeniyle çok fazla etkileşimleri söz konusu olmamıştır. Ancak çeşitli nedenlerle uluslararası karşılıklı ilişkilerin oluşmasıyla, farklı kültürlerle sahip olan toplumlar birbirlerini etkilemişlerdir. Bu etkileşimin en önemli aracı dildir. Medeniyetlerin oluşturduğu deneyimlerarası bilgi alış verişini sağlayan ve iletişimin oluşmasını köprünün adı çeviridir.

Çeviri, farklı kültürlerin karşılıklı olarak etkileşimine olanak sağlayan çok güçlü bir etkinliktir. Çevirinin toplumsal değişimin gerçekleşmesi için yaratıcı bir rol oynamaktadır. Çeviri, uygarlıkların oluşmasında, uyanışında ve toplumsal dönüşümlerin kaynak noktası olmuştur. Çevirinin bu sihirli gücü ve gittikçe genişleyen kapsam alanı insanlık tarihine yön vermiştir. Toplumlararası etkileşimin en büyük aracı olan çeviri, farklılıkların ortak dilidir. Bu ortak dil toplumların değişimine yön veren en büyük güçtür.

Bu çalışmada, çevirinin farklı kültürel yapıya sahip toplumların etkileşerek, yeni uyanış hareketlerine kaynaklık etmesi ve toplumsal dönüşüme olan katkısı incelenecektir. Çevirinin, toplumsal dönüşümün bir aracı olarak yeni medeniyetlerin oluşmasına katkıda bulunması tarihsel süreç içerisinde olan örnek olaylar yardımıyla kısaca irdelenecektir. Çeviri olgusunun insanlığın bilinen tarihinden bugüne kadar gelmesinde oynadığı rol ilgili kaynaklar taranarak nitel bir araştırma şeklinde yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri, Toplumlararası Etkileşim, Dönüşüm,

THE SOCIAL TRANSFORMATION ROLE OF TRANSLATION

ABSTRACT

Every living thing in the world changes or adapts to the events around it. Human beings who can think in nature and express their thoughts through language have to change themselves in accordance with their living conditions. As a social being, human beings can also cause the change of society to which they belong. There is no society that can sustain its existence in the world without change. The contact of societies with each other for various reasons has led to the interaction and social changes of their civilizations.

Since the empires and civilizations established in the world in the early periods of history did not have much relationship with each other, there were not many interactions. However, with the formation of international mutual relations for various reasons, societies with different cultures have affected each other. Language is the most important tool of this interaction. The name of the bridge that enables the exchange of information and communication between the experiences created by civilizations is translation.

Translation is a very powerful activity that allows different cultures to interact. Translation plays a creative role in bringing about social change. Translation has been the source point for the formation and awakening of civilizations and social transformations. This magical power of translation and its ever-expanding scope has guided human history. Translation, which is the biggest tool of inter-communal interaction, is the common language of differences. This common language is the greatest force driving the change of societies.

In this study, the way translation is a source of new awakening movements by interacting with societies with different cultural structures and its contribution to social transformation will be examined. The contribution of translation to the formation of new civilizations as a tool of social transformation will be briefly examined with the help of case studies in the historical process. The role of translation phenomenon in bringing humanity from its known history to today will be interpreted as a qualitative research by scanning the relevant sources.

Keywords: Translation, Inter-Community Interaction, Transformation,

BALKAN ÜLKELERİNİN DİN EĞİTİMİNE BAKIŞI**Osman Kâmil ÇORBACI**

İstanbul Üniversitesi

0000-0002-7608-068X

Cavit ERDEM

0000-0001-8837-1700

Özet:

Balkan ülkeleri, 19.yüzyıldan itibaren Osmanlı İmparatorluğu'nun zayıflaması ve değişen dünya düzeniyle bağımsızlıklarını ya da özerkliklerini kazanmışlardır. Bu özerklik, her zaman ülkelerin lehine olmamış, asırlardır süren barış ortamına sekte vurulmuştur. Osmanlı hâkimiyetinde iken, bölgenin çoğulculuk ve hoşgörü esasına göre yönetilmesinin getirdiği özgürlük ve refah ortamından eser kalmamıştır. Osmanlı, yönettiği ülkelerde, her milletin kendi kültürünü, geleneklerini ve inançlarını özgür bir şekilde yaşamasına müsaade etmesinin yanı sıra dilden, müziğe ve hatta yemeğe kadar uzanan sosyal alanlarda da onları etkilemiştir. Bu etkileşimi bir kültür emperyalizmine dönüştürmediği için ardında göz ardı edilemez bir miras bırakmıştır. Bu miras Balkan ülkelerin bağımsızlık kazanmalarından sonra siyasal bir bilinç ile kasıtlı olarak yok edilmeye çalışılmıştır. Bütün bu yok edilme çabasına rağmen Osmanlı'nın mimari izlerini hala balkan ülkelerinde görebilmekteyiz.

Balkan ülkelerinde, fethedilen yerlerde Osmanlı'nın uyguladığı nüfus politikasının etkisi ile Müslüman nüfusunda artış gözlenmiştir. Bu artış Anadolu halkının bölgeye getirilmesi ve yerleşik halkın din değiştirmesi ile olmuştur. Bu din değiştirmelerin çoğu gönüllü olmakla birlikte bir kısmı da devşirme politikası sayesinde. Gayrimüslimlere tanınan haklar neredeyse Müslümanlardan daha fazla olmasına rağmen, vergi ödemek istemeyen bazı insanlar da bu nedenle Müslümanlığı tercih etmişlerdir. Bu artış hiçbir zaman Müslüman toplumu bölgede baskın toplum haline getirmemiştir.

Osmanlı idaresinde şekillenen sosyo-kültürel yapı İkinci Dünya Savaşından sonra gelen sosyalist rejimler yüzünden değişime uğramış, baskılar yüzünden uzun yıllar boyunca dini eğitim sekteye uğramıştır. 20.yüzyılın son çeyreğinde bu rejimlerin yıkılmaya başlamasıyla dini grupların statüleri de değişmiştir. Balkanlar, Avrupa'nın doğuya açılan kapısı olduğu için çok kültürlü yapısı göz ardı edilmeden bölgeye özgü eğitim modelleri uygulanmıştır. Balkanlarda eğitim politikası devlet ve dini gruplar arasında yapılan anlaşmalarla şekillendirilip devletin her guruba eşit mesafede kalması amaçlanmıştır. Dini grupların bu doğrultuda korunmasına ve gözetilmesine çalışılmıştır. Balkan ülkelerinde

çoğunluğu oluşturan etnik grupların, aynı zamanda din eğitiminde de baskın olduğu ortaya çıkmıştır. Bu yüzden teorik düzenlemeler her zaman pratik uygulamalara yansımamıştır.

Çalışmamızda, ele alınan ülkelerin din eğitimiyle ilgili geçirdiği aşamalar ele alınmıştır. Balkan ülkelerinde günümüzde verilen din eğitiminin bölgenin dini ve kültürel kodlarının daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı ve Türkiye'deki din eğitimi çalışmalarına katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Yunanistan, Bulgaristan; Batı Trakya, Romanya, Balkanlar, Eğitim Modelleri

BALKAN VE AVRUPA ÜLKELERİNDE DİN EĞİTİMİ YAKLAŞIMLARI**Hakan ÖZKAN**

İstanbul Üniversitesi

[0000-0003-2023-6873](https://doi.org/10.1501/0000000320236873)**Cavit ERDEM**

İstanbul Üniversitesi

0000-0001-8837-1700

Özet:

Balkanlarda eğitim politikası devlet ve dini gruplar arasında yapılan anlaşmalarla şekillendirilip devletin her guruba eşit mesafede kalması amaçlanmıştır. Genelde din ve devlet ilişkisi anayasal çerçevede belirlenmiştir. Dini grupların bu doğrultuda korunmasına ve gözetilmesine çalışılmıştır. Balkan ülkelerinde çoğunluğu oluşturan etnik grupların, aynı zamanda din eğitiminde de baskın olduğu ortaya çıkmıştır

Avrupa ülkelerindeki din eğitimi kendisine özgü bir karakter taşımaktadır. Din eğitiminde kullanılacak olan yaklaşımın seçilmesinde ve içeriğinin belirlenmesinde ülkenin kültürel ve sosyal yapısının etkisi büyüktür. Günümüzde, Batıda yaşanan hızlı ve köklü değişiklikler sonucunda insanların dine bakış açısı değişmiştir. Bu da din eğitiminde yeni arayışlar ve yeni yaklaşımlar ortaya konması gerekliliğini doğurmuştur. Dünyadaki din eğitim yaklaşımlarını incelediğimizde toplumların ihtiyaçlarına göre değişik yaklaşımları benimsedikleri ya da bu yaklaşımları kendilerine göre düzenleyerek okullarda din eğitimi verdikleri görülmektedir. Yapılan araştırmalar halkın talepleri doğrultusunda dünyada din eğitiminin giderek arttığı ve hükümetlerin, vatandaşlarına tüm dinleri öğretme gayreti içerisinde olduğunu göstermektedir. Demokratik toplumlarda din eğitiminin bir hak olup olmadığını tartışmak yerine din eğitimin nasıl ne kimler tarafından verileceği tartışılmaktadır. Din eğitimi, devlet tarafından tanınan dinî özgürlük alanı olarak mı görülecektir yoksa vatandaşın dinî hakları çerçevesinde mi ele alınacaktır? Amerika ve Avrupa ülkelerinin çoğunda din eğitimi, dinî özgürlük olarak algılanmaktadır. Devlet, vatandaşlarının dinine karışmayı onların özgürlük alanına müdahale olarak gördüğü için din eğitimi özel ya da resmi okullarda, ilgili dinin temsilcisi kurumlara bırakmakta olup masrafları karşılama yoluna gitmektedir.

Çalışmada, Avrupa Birliği ve onun ön bahçesi kabul edilen Balkan ülkelerindeki din eğitim yaklaşımları incelenmiştir. Ele alınan ülkelerdeki din eğitimi uygulama ve modellerinin bilinmesi, karşılaştırmalı din eğitimi ve Türkiye'deki din eğitimi çalışmaları açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Balkan Ülkeleri, Avrupa Ülkeleri, Mezhepler Üstü Din Eğitimi, Mezhebe Dayalı Din Eğitimi

BALKANLARDAKİ DİN EĞİTİMİ: BENZER İNANÇLARDA FARKLI UYGULAMALAR

Osman Kâmil ÇORBACI

İstanbul Üniversitesi

0000-0002-7608-068X

Hakan ÖZKAN

İstanbul Üniversitesi

[0000-0003-2023-6873](https://orcid.org/0000-0003-2023-6873)

ÖZET:

Balkan ülkeleri, son yüzyılda şekillenmeye başlayan yeni Dünya düzeniyle birlikte bağımsızlıklarını kazanarak idari değişimler yaşamışlardır. Osmanlı devleti, yönettiği ülkelerdeki milletlerin kendi kültürünü, geleneklerini ve inançlarını özgür bir şekilde yaşamasına çağdaşlarına göre daha fazla izin verdiği için her ulus bir ölçüde kendi kültürünü korumuştur. Balkanların çok dinli ve kültürlü yapısının korunmasında coğrafi konumun da etkisi büyüktür. Dağlık bir alanda konumlanan milletler, bu sayede kendi kültürlerini muhafaza edebilmişlerdir. Yan yana birbirinden hem etkilenen, hem de kendi kültürünü koruyabilen heterojen yapıda çok kültürlü uluslar haline gelmişlerdir.

Balkanlardaki sosyo-kültürel yapı İkinci Dünya Savaşından sonra sosyalist rejimler yüzünden değişime uğramış, baskılar yüzünden uzun yıllar dini eğitime ara verilmiştir. 20.yüzyılın son çeyreğinde bu rejimlerin yıkılmaya başlamasıyla her bölgede dini özgürlükler konusunda iyileşmeler yaşanmıştır. Teorikle pratik arasında farklar olsa da hukuki düzenlemeler yapıldıktan sonra her balkan ülkesi kendi yapısına uygun bir yaklaşım geliştirmeye çalışmıştır. Her ne kadar benzer tarihi alt yapıda ülkeler olsalar da her bölgenin kendine has kültürel yapısı onları din eğitimi konusunda farklı politikalar geliştirmeye zorlamıştır. Bu politikaların oluşmasında bölgenin tarihi ve demografik yapısı, kültürel gelenekler, devletlerin dine yüklediği anlamlar, nasıl bir vatandaş yetiştirmek istedikleri hususu, ülkelerdeki eğitim sistemlerinin yapısı, var olan dini grupların statüsü, mevcut yönetimlerin din algıları ve ülkelerin taraf oldukları uluslararası antlaşmalar ve çok etkilidir.

Balkan ülkelerinin son yıllarda yaşadığı idari değişimler zamanla bölgede azınlık hala gelmiş olan Müslümanları etkilemiştir.

Ülkemizde, karşılaştırmalı eğitim programları incelendiğinde çalışmaların Amerika ve Avrupa Birliği ülkeleri üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu noktadan hareketle çalışmamızda Balkanlarda birbirine hem yakın hemde uzak olan ülkelerin okullarında verilen din eğitimlerinin hukuki yapısı ve öğretim yaklaşımlarının tanıtılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Balkanlar, Din dersi, Sırbistan, Karadağ, Arnavutluk, Kosova, Kuzey Makedonya, Bosna

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NIN KURUMSAL İMAJ ALGISININ AKADEMİSYENLER ÖRNEĞİNDE İNCELENMESİ¹

Nazif Kutay ERDEN

Fırat Üniversitesi

0000-0002-2677-6953

Doç. Dr. Göksel GÖKER

Fırat Üniversitesi

0000-0002-5794-1122

ÖZET

İmaj, günümüzde hem bireysel yaşamda hem de kurumsal anlamda önemi giderek artan bir kavrama dönüşmektedir. Bir kişinin, kurumun ya da herhangi bir nesne veya markanın, bireysel ve toplumsal olarak nasıl algılandığı, değerlendirildiği ve ne gibi çağrışımlara neden olduğu konusu, imajın bileşenleri olarak kabul edilebilir. İnsanların ve kurumların sahip oldukları imajlar, aynı zamanda insanlar ve kurumlar arasındaki ilişkileri de şekillendirmesi bakımından önem taşımaktadır. Bireylerin çevresine ilişkin sahip oldukları izlenimler olarak imaj; düşünceler, tutumlar ve davranışlar üzerinde de belirleyici olabilmektedir.

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın (YÖK) akademisyenler nezdinde nasıl bir imaja sahip olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. YÖK'ün akademisyenler tarafından nasıl algılandığı, kurumsal imaj algısının oluşmasında etki eden faktörler ve imaj algısında ortaya çıkan farklılıkların nedenleri araştırılmıştır. Bu bağlamda Türkiye'nin her coğrafi bölgesinden en az bir üniversite olmak kaydıyla, 20 üniversiteden 1123 akademisyene ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aşamasında anket tekniğine başvurulmuştur.

Çalışmada, öncelikle akademisyenlerin mevcut algılarını tespit edebilmek için geçerlik, güvenirlik ve kullanılabilirlik delillerine ulaşılmış ve bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Betimsel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülen çalışma, ikinci etapta genel tarama modeline evrilmiş ve bu aşamada da ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. Anket uygulamasından elde edilen veriler, istatistiksel teknikler ile yorumlanmıştır. Yapılan ölçüm ve analizlerin sonucunda akademisyenlerin YÖK'e yönelik kurumsal imaj algıları ile çalıştıkları üniversitelerine ve mesleklerine bağlılıkları konusunda anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal İmaj, YÖK, Akademisyen, Üniversite

¹ Bu çalışma, "Kamuda Kurumsal İmaj ve İmajı Etkileyen Faktörler: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın Kurumsal İmaj Algısının Akademisyenler Örneğinde İncelenmesi" isimli doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

PANDEMİ SÜRECİNDE MASKE KULLANIMININ GÜNLÜK SÖZLÜ İLETİŞİME ETKİSİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Nazif Kutay ERDEN

Fırat Üniversitesi

0000-0002-2677-6953

ÖZET

Günümüzün sağlık sorunu olan ve tüm dünyayı etkisi altına aldığı görülen Covit-19 virüsü ülkeleri ve toplumları hiç beklenmedik bir zamanda etkisi altına almıştır. Genel olarak toplum bireyleri tarafından sıkça kullanılmayan hatta anlamını birçok insanın bilmediği Pandemi ve Epidemide gibi kelimeler günlük literatüre girmiş ve çokça tekrarlanır hale gelmiştir. Epidemide; bulaşıcı bir hastalığın belirli bir bölge içerisinde salgın haline dönüşmesi olarak tanımlanırken, pandemi ise; bir salgının belirli bir bölgenin de dışına taşarak, büyük bir nüfusu ve hatta bütün bir insanlığı etkilemeye başlaması olarak ifade edilmektedir (Aslan, 2020; Merriam-Webster, 2020).

Pandemide döneminin dünya genelinde birçok sektörünü olumsuz etkilediği düşünülmektedir. OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development) Üst düzey yetkilisi Angel Gurría, 2020 yılı Mart ayında G20 Zirvesi'nde dile getirdiği açıklamasında, içinde bulunduğumuz bu günlerde toplum sağlığı için bir çok önlemin uygulandığını, yüksek maliyetler sebebiyle çok sayıda ülke ekonomisinin durağan bir döneme gireceğini, bu durumun daha sonraki aşamalarda ülke ekonomileri üzerinde çok daha fazla olumsuz sonuçlar oluşturabileceğini, belirtmiştir. Yapılan ekonomik analizlerde, gelecekteki ekonomik krizlerin etkilerini azaltmak için, ülkelerin daha ciddi eylemlere geçmesi ve hükümetlerin insan- lara yaşamlarını sürdürmek için daha koordineli bir hizmet sunması ve sağlık krizi geçtiğinde özel sektöre duyulacak olan ihtiyacı desteklemesinin önemine değinmiştir (OECD, 2020).

Bulaşma oranı çok yüksek olan COVID-19 pandemisi, yayıldığı hız ile durdurulamamış ve alınan önlemler çerçevesinde, dünya genelinde “stay home” yani “evde kalın” çağrısı yapılmıştır. Bu çağrıyı desteklemek için ülkeler eğitim ve öğretim faaliyetlerine belirli süreler ara vermişler, gerekli altyapı teminlerini gerçekleştiren ülkeler uzaktan eğitim ile bu süreci sektöre uğratmadan devam ettirmeye çalışmışlardır. Ülkemizde de “EBA TV” bu sürecin örneklerindendir.

Bahse konu salgın, finansal durumdan eğitim faaliyetlerine kadar olumsuz etkilerini yansıtmış ve yansıtmaya da devam etmektedir. Şüphesiz ki bu süreç sözlü iletişim sürecini de etkilemektedir. Genel etkilerin haricinde yasal bir zorunluluk haline de gelen maske kullanımı, virüsün yayılmasını azaltmak ve engellemek için büyük bir güç ve zorunluluk olarak belirlenmiştir. Tam bu noktada maske kullanımının, bireylerin birbirleri ile veya toplu ortamlarda yapmış oldukları sözlü iletişime etkilerinin ne derece olduğunu belirlemek araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini için, birçok insanın iletişime geçmek için tercih ettiği bir kahve markasının Ankara Bilkent Şubesinin bahçesini ziyaret eden 24 kişi rastgele seçilmiştir. Bu

kişilere alanında 3 adet uzman ile birlikte geliştirilen görüşme formları uygulanmıştır. Sorulara verilen cevaplar, yine ayı uzmanlar ile birlikte değerlendirme sürecine alınmıştır.

Sonuçlar değerlendirildiğinde ise, günlük kullanılan maskenin konuşurken nefes almada zorluklar yaşattığını bu nedenle insanların çok fazla konuşmak istemediğini, yüz mimiklerinin karşı tarafça rahat görünememesinin iletişimsel duyguyu azalttığını, maske yüzde takılı iken katılımcıların kendilerini sınırlandırılmış gibi hissettikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Maske, Covid-19, İletişim, Sözlü İletişim.

KAYNAKÇA

Aslan, R. (2020) Tarihten Günümüze Epidemiler, Pandemiler ve Covid-19. *Ayrıntı Dergisi*, 8(65): 35-41.

Merriam-Webster. (2020). Outbreak vs. Epidemic: Spreading Illness. <https://www.merriam-webster.com/words-at-play/spanish-flu> (Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2020).

New OECD outlook on the global economy. <http://www.oecd.org/coronavirus/en/#policy-responses> (Erişim Tarihi: 14.04.2020)

BOSNA HERSEK'TE İMAM BİRGİVİ'NİN ET-TARİKATU'L-MUHAMMEDİYYE VE VASIYETNAME ADLI ESERLERİ HAKKINDADIR

Mr. İbrahim Coziç

Sarajevo Üniversitesi Temel İslam Bilimleri Fakültesi'nde doktora öğrenci.

ORCID ID: 0000-0002-5951-7480

ÖZET

Osmanlı tarihinde, İmam Birgivi (ö 981/1573) en meşhur ve en tanınan alimlerden birisidir. Onun çok önemli ve kıymetli iki eseri, et-Tarîkatü'l-Muhammediyye ve Vasiyetname Bosna Hersek'te çok kullanılmıştır.

Bu çalışmada, Bosna Hersek'te zikredilen imam Birgivi'nin iki eseri hakkında yazmak isterim. Bu eserler Bosna Hersek'te ne zaman geldiler? Kim bunları kullanmıştır? Eserlerin alimler ve halk arasındaki yeri vb.

Bugün, Saraybosna'da Gazi Hüsrev bey Kütüphanesi'nde, Tarîkat-i Muhammediyye ve Vasiyetname'nin yüz'den fazla nüshası bulunmaktadır. En eski nüshası on sekizinci yüzyılın son yıllardandır. Tarîkat-i Muhammediyye kitabı medreselerde ve tekkelerde ahlak dersi için kullanılmıştır. Vasiyetname kitabı ise, medreselerde akaid ve ahlak dersleri için kullanılmıştır.

Bir akademik araştırmaya göre, Saraybosna'da, yirminci yüzyılda Kur'an-ı Kerim'den sonra, ikinci en meşhur ve en kullanan kitabı imam Birgivi'nin Vasiyetname'si imiş.

Gazi Hüsrev bey Kütüphanesi'nde sadece Tarîkat-ı Muhammediyye kitabın nüshalarını değil, kitabın şerhleri nüshalarını da bulunmaktadır.

İmam Birgivi'nin Vasiyetname'si ne kadar önemli olduğunu bir detay gösterebilir. Reisü'l-Ulema Mehmed Cemaleddin Çauşeviç Efendi, halkın ve talebelerin okutması için, imam Birgivi'nin Vasiyetname'si Osmanlı Türkçesi'nden Boşnakça'ya çevirip, dört defa arap harfleriyle basılmıştır. Bosna Hersek'te Vasiyetname ilmiyal kitabı olarak kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler : İmam Birgivi, et-Tarîkatü'l-Muhammediyye, Vasiyetname, Bosna Hersek.

ÖZEL EĞİTİM DERSİNİN ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERE YÖNELİK TUTUMA ETKİSİ

Nazan Kaytez

Çankırı Karatekin Üniversitesi

0000-0001-8232-8947

Safiye Mutlu

Çankırı Karatekin Üniversitesi

0000-0003-0631-541X

ÖZET

Özel gereksinimli bireylere yönelik tutumun, bu bireylerin toplumsal statüleri ve kapsayıcı uygulamaların yararı üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Özel gereksinimli bireylere yönelik olumsuz tutumlar çoğunlukla bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle özel gereksinimli bireylerin potansiyellerini gerçekleştirebilmeleri ve sosyal yaşama katılabilmeleri için bu bireylerle doğrudan iletişim kuran kişiler başta olmak üzere toplumun farkındalık düzeyinin yükseltilmesi önemlidir. Çocuk gelişimciler de özel gereksinimli bireylerle doğrudan iletişim kuran, onların gelişimsel değerlendirmelerini yapan ve eğitim süreçlerinde aktif olarak yer alan kişilerdir. Özel gereksinimli bireylerin topluma entegrasyonu, çocuk gelişimcilerin mesleğe bakış açısı ve bu bireylere yönelik tutumları ile desteklenecektir. Bu nedenle çocuk gelişimcilerin meslek yaşamında aktif olarak yer almadan önce özel gereksinimli bireyler hakkında bilgi sahibi olmaları önem taşımaktadır. Çocuk gelişimcilerin sahip oldukları bilgi düzeyinin özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle bu çalışmada özel eğitim dersinin çocuk gelişimi bölümü lisans öğrencilerinin tutumları üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümünde öğrenim gören 40 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Yelpeze ve Türküm (2018) tarafından geçerliği ve güvenirliği yapılan ‘Engellilere Yönelik Çok Boyutlu Tutum Ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırma grubuna araştırmacılar tarafından 14 hafta boyunca haftada 3 saat “Özel Eğitim Dersi” uygulanmıştır. Araştırmada, yarı deneysel desenlerden kontrol grupsuz ön test-son test modeli kullanılmıştır. Öğrencilerin ön test ve son test puanları arasındaki farkı test etmek için bağımlı gruplarda t-testi (paired-samples t-test) uygulanmıştır. Araştırma sonucunda özel eğitim dersinin çocuk gelişimi lisans öğrencilerinin özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Gelişimi, Özel Eğitim Dersi, Özel Gereksinimli Birey, Tutum.

PROMOTING LEARNER AUTONOMY: THE CASE OF MOROCCAN SECONDARY EFL TEACHERS

Said Oussou

University of Moulay Ismail, Morocco

said.oussou@usmba.ac.ma

Abstract

Learner autonomy has been the concern of a number of researchers in English language teaching. The concept has begun life since the 1980s. It has been considered in the Moroccan EFL context among the priorities of education, which English language teachers try to implement in their classes. Research revealed that there are correlations between learner autonomy and other variables related to learners, which therefore calls for the promotion of learner autonomy in EFL classes. As such, the present study aims at investigating the extent to which secondary EFL teachers promote autonomy in their learners. To achieve this purpose, a quantitative research design was employed in the study. Through this design, quantitative data was generated and analyzed. Therefore, a sample of 96 (57 males and 39 females) EFL teachers completed the questionnaire. Findings revealed that EFL teachers promote learner autonomy to a great extent and that the results were conclusive among the teachers' rates of levels of agreement and disagreement regarding the strategies for promoting learner autonomy. Thus, it is concluded that the study reported on the extent to which teachers employ a number of strategies to promote learner autonomy, and that it does not necessarily mean that the study explained the degree to which teachers know how to implement those strategies, as this would be beyond the purpose of the present study.

Keywords: Autonomy Models, EFL Teachers, Learner Autonomy, Moroccan Schools

ÜNİVERSİTE ÖĞRNECİLERİNDE PSİKOLOJİK ESENLIK İLE ÜNİVERSİTE YAŞAMI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gülden Aynacı

Trakya Üniversitesi

ORCID ID 0000-0002-2112-8631

ÖZET

Psikolojik stres, bireyin algısı ile dış çevresel talepler arasındaki dengesizlikten kaynaklanır. Psikolojik stres; anksiyete, depresyon ve kardiyovasküler hastalıklar gibi fiziksel durumlarla ilişkilidir. Psikolojik stres kişinin taleplerle başa çıkma yeteneğinin öznel değerlendirmesini yansıtır. Üniversite öğrencileri, hepsi önemli psikolojik işlev bozukluklarına yol açabilen, değişken çevre, yaşam tarzı değişiklikleri, akademik yükler ve kişiler arası ilişkiler gibi birçok stres kaynağıyla karşılaşır. Özellikle, gelişmekte olan ülkelerde çoğu üniversite öğrencisinin baş etmek zorunda kaldığı, yeni bir yaşama başlama ile, strese karşı hassastırlar. Öğrencilerin okul süresince, psikolojik esenlik durumlarını belirleyebilmek için algılanan stres düzeylerini değerlendirdik. Tanımlayıcı kesitsel tipteki bu çalışmanın örneklemini, Trakya Üniversitesi'nden 254 sağlık yüksekokulu öğrencisi oluşturdu. Çalışma Aralık 2019- Nisan 2020'de gerçekleştirildi. Katılımcılar kişisel bilgi formu ve Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ) ile değerlendirildi. Sosyodemographik, yaşam stili sorularını içeren formlar dolduruldu.

Kızların sayısı 163; erkeklerin 91 idi. BAÖ için değerlere bakıldığında; Kızların ortalama puanları 24.38; erkeklerin 21.49 idi. Katılımcıların memleketlerine göre dağılımı ile; BAÖ arasında anlamlı ilişki bulunamadı. Sınıf düzeylerine göre; farklılık bulunamadı. BAÖ ile; baba eğitim düzeyi arasında, istatistiksel anlamlılık saptandı. BAÖ ile sosyoekonomi arasında bir ilişki bulunamadı. Aile tutumuna göre; istatistiksel anlamlılık saptandı. Farklılık; geleneksel ve modern arasındaydı. Çalışmamız Türkiye'nin kuzeybatısındaki üniversite öğrencilerinde yüksek düzeyde algılanan stres olduğunu; bunun da kaygı ve depresyonla korele olduğunu ortaya koydu. BAÖ'nin katılımcılarda anksiyete ve depresyon ile anlamlı ve orta derecede ilişkili olduğu belirlendi. Araştırmamız, hedef odaklı bir bağlamda öğrencilerin, özgörü, öz düzenleme ve çözümü ortaklaşa geliştiren bir yaklaşım benimsemesi gerektiğini hatırlatmaktadır.

Üniversite lisans öğrencilerinin ulusal ve uluslararası bağlamda geliştirilmelerini kolaylaştırmak için çözüm odaklı düşünme sağlanmalıdır. Daha fazla psikometrik sonuçlar için, ülkenin diğer bölgelerindeki öğrencilerde değerlendirilmesini öneriyoruz. BAÖ ile stres durumlarını, sağlık bilimleri üniversite öğrencilerinin, kültürel bağlamda değerlendirdik. Kaygı ve depresyon ile ilişkili olan üniversite öğrencilerinde, yüksek algılanan stres düzeylerini belirledik.

Gençlerin eğitiminde çözüm odaklı düşünmenin temel eğitime entegre edilmesi gereklidir. Bu model, öğrencilerin, problem analizinde çok fazla zaman harcamak yerine, çözüm odaklı bir düşünme yeteneği oluşturmalarını önermektedir. Refahı artırma ve hedef ilerlemesini kolaylaştırma açısından çözüm odaklı yaklaşımlar daha etkilidir.

Anahtar kelimeler;

Sağlık lisans öğrencileri, anksiyete, stres, Beck Anksiyete Ölçeği, üniversite yaşamı

POSTKOLONYAL FEMİNİZM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Armağan Örki

İstanbul Rumeli Üniversitesi

0000-0002-6906-0031

ÖZET

Hem Türkçe yazına postkolonyal feminizmin uluslararası ilişkilerle olan bağlantısını kazandırabilmek hem de alışlageldik feminizme farklı bir pencereden bakan ve onun tekdüze durumunu eleştiren postkolonyal feminizmi tanıtabilmek amacıyla bu bildiri kaleme alınmıştır. Zira postkolonyal feminizm, feminizm çalışanlar tarafınca da uluslararası ilişkilerle ilgilenenlerce de görece arka planda kalmıştır. Bu çalışmayla, mümkün mertebe yeni bir çerçeve içinde farklı bir bakış açısı sunulmak istenmiştir.

Sömürgeciliğin (kolonyalizmin) sosyal sınıflar, siyasal kültür, toplum ve devlet üstündeki belirleyiciliği farklı akademik çalışmalarda kanıtlanmıştır. Güçlü olanın güçsüzden genellikle zorlayarak (askeri güç kullanımı gibi) faydalandığı ve kendi çıkarlarını maksimize ettiği sömürgecilik, yazına göre geride kalmıştır. Buna karşın, yeni bir görünüm elde edip “post” (sonraki) sürecinde yeni bir akım hâlini almıştır.

Çalışmada Türkçe uluslararası ilişkiler yazınına postkolonyal feminizme ilişkin katkı sunulması amaçlanarak oluşumu, farkı ve yaklaşımı üstünde durulmuştur. Çalışmada öncelikle “postkolonyalizm” kavramına değinilmiş, ardından feminizm ve uluslararası ilişkiler konusuna yer verilmiştir. Ardından ise postkolonyal feminizm konusu olabildiğince yalın şekliyle hazırlanmıştır. Kolonyalizm tarihine ilişkin farklı görüşler olmakla birlikte binlerce yıldır bir şekilde varlığını sürdürdüğünü savunanlar da, görece daha yakın tarihe odaklananlar da olmuştur. Buna karşın kolonyal dönemin tamamlandığı tarihe ilişkin görüşler daha sabittir. Bu tarihler ise genellikle iki savaş arası döneme veya doğrudan İkinci Dünya Savaşı’na işaret etmektedir. Postkolonyalizm ise yeni başlayan dönemi ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Dolayısıyla postkolonyal feminizm, liberal feminizm veya diğer feminist yaklaşım ve kuramlardan farklı olarak, dönemsel ve bölgesel bir bakış açısı sunan ve aslında alışlageldik feminizme de bir eleştiri sunan yaklaşım olarak uluslararası ilişkilerde yer edinmiştir.

Anahtar Kelimeler: postkolonyal feminizm, uluslararası ilişkiler, uluslararası ilişkilerde feminizm.

A STUDY OF IMPACT OF COVID-19 VIS-À-VIS REPRODUCTIVE RIGHTS OF WOMEN

Bhumika Sharma¹ and Mrs. Namrata Bali²

¹ Ph.D. Research Scholar, Himachal Pradesh University, Shimla, India

² Lt. Colonel, MNS, India

Abstract

Under regular circumstances, women's health issues have a tendency to get side-lined. The situation of pandemic has disrupted the lives of women- their health, economic security and so on. The countries across the world are witnessing a tremendous burden on their public health systems. It led to unavailability to provision of family planning and other sexual and reproductive health services and commodities for women and girls. As per reports of United Nations Population Fund (UNFPA), around 7 million unintended pregnancies are expected to occur if the COVID-19 lockdown carries on for six months and there are major disruptions to health services. The Report further estimates that 47 million women in 114 low- and middle-income countries may not be able to access modern contraceptive methods. Intimate partner violence undermines the health, dignity, security and autonomy of women. The pandemic has worsened already existing inequalities for women and girls, as well as the discrimination of marginalized groups. There is need to acknowledge that during the pandemic, women and men are affected differently at many levels. In order to prevent long-term damage, this needs to be considered in global crises responses and health measures following an inclusive and gender-equal approach. Examples of providing special care to the pregnant mothers, new mothers etc. may be seen in many countries. Against this backdrop, the present is an attempt to explore the impact of Covid-19 on the reproductive and health care rights of women and girls. The study is based on national and international reports, news, insights etc.

Key Words – Covid, health, pregnant, reproductive.

İNSAN KAYNAKLARI EĞİTİMİNİN ÇALIŞANLARIN İÇ VE DIŞ MOTİVASYONLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Yeşim BAYINDIRCI

GEDİK ÜNİVERSİTESİ

<https://orcid.org/0000-0002-0012-6362>

Melek YURDAKUL

GEDİK ÜNİVERSİTESİ

Melek.yurdakul@gedik.edu.tr <https://orcid.org/0000-0003-0495-9334>

ÖZET

İnsan Kaynakları Yönetiminin esası işletmelerde iş yaşamının kalitesini yükselterek çalışanların verimliliğini arttırmak, verimli olarak çalışmasını sağlamaktır. Artan rekabet koşulları altında işletmelerin karlılıklarını artırmak ve devamlılıklarını sürdürmek için gerekli olan unsurlardan biri olan çalışanlarının motivasyonlarının sağlanması eğitim seviyelerini artırmak yoluyla olur. İnsan Kaynakları Yönetimi kapsamındaki eğitimlerle işten kaytarma, iş yapmama ve işe gelmeme isteklerinin de önüne geçilir ve çalışanların işletmede verimli çalışması gerçekleştirilir. İşletmelerin eğitimdeki esas amacı, değişen durumlara uyum sağlayarak, her hal ve durumda düşük maliyetlerle, en yüksek çıktıyı elde etmek suretiyle işletmenin karlılığını ve hayatını devam ettirmektir. Bu çalışmanın amacı, insan kaynakları eğitiminin iç ve dış motivasyon olarak çalışan motivasyonu üzerindeki etkisini araştırmaktır. Araştırma modelinde iki temel değişken olarak insan kaynakları eğitimi çalışmanın bağımsız değişken olarak ele alınırken iç ve dış motivasyon alt boyutlarından oluşan motivasyon araştırmanın bağımlı değişkeni olarak ele alınmıştır. Çalışmanın ilk kısmında insan kaynakları yönetimi ve insan kaynakları eğitime ilişkin kavramsal ve terimsel detaylara yer verilmiştir. İkinci bölümünde motivasyonun kavramı, çeşitleri ve teorilerine ilişkin açıklamalarda bulunulmuştur. Araştırmanın uygulama bölümünde ise İstanbul'da bulunan bir gıda şirketinin 400 çalışanı ile anket çalışması yapılmış ve çalışmanın sonuçları SPSS programı ile analiz edilmiştir. Çalışmaya katılanların aldıkları insan kaynakları eğitimi, iç ve dış motivasyon algısı üzerinde etkisini değerlendirmek için yapılan regresyon analizinin sonucu, pozitif istikamette orta şiddette anlamlı etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İnsan kaynakları yönetimi, Motivasyon, İnsan kaynakları eğitimi, İç ve dış motivasyon.

AZERBAYCAN'IN ERMENİSTAN'I BARIŞA ZORLAMA OPERASYONU BAĞLAMINDA MİNSK GRUBU EŞBAŞKAN DEVLETLERİN FAALİYETLERİNE BAKIŞ

Doç. Dr. Sevinç Ruıntan

Bakü Devlet Üniversitesi

sevinjruıntan@bsu.edu.az

Özet

Bilindiği üzere, 27 Eylül 2020'de Azerbaycan ordusu, Ermenistan silahlı kuvvetlerinin provokasyonlarını önlemek için karşı saldırı operasyonu başlatmış¹, Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın kararı ile ülkede sıkı yönetime geçilmiş², kısmen seferberlik ilan edilmiştir³. Azerbaycan'da "Vatan Savaşı" olarak bilinen "Ermenistan'ı barışa zorlama" operasyonu mahiyyeti itibariyle, Azerbaycan'ın uluslararası sahada tanınan toprak bütünlüğünü yeniden tesis etme operasyonudur. Operasyonun başladığı ilk günden itibaren dünya genelinden farklı tavırlar sergilenmektedir. Ancak Azerbaycan, BM Güvenlik Konseyi'nin mevcut çatışmaya ilişkin kararlarını uyguladığını belirterek, uluslararası hukuk ilkelerine ("Jus ad bellum" ve "Jus in bello" dahil) dayanarak topraklarını işgalden kurtarmaya devam edirdi. Burada, yeri gelmişken, Azerbaycan'ın çatışmanın ilk günlerinden, yani 1988 yılından itibaren onu müzakereler yoluyla çözmeyi tercih ettiğini hatırlatmak isteriz. Bu kapsamda önce hem Azerbaycan, hem de Ermenistan'ın SSCB'nin bir parçası olduğu yıllarda SSCB Merkezi Hükümeti'nin, bağımsızlığın ilk yıllarında ise dönemin Rusya ve Kazakistan Cumhurbaşkanı B.Yeltsin ve N.Nazarbayev'in arabuluculuk misyonları başarısız olmuştur. Azerbaycan'ın Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı'na (AGİT, Ocak 1992) ve Birleşmiş Milletler'e (BM, Mart 1992) üye olmasından sonra sorunun bu örgütler çerçevesinde çözümü meqbul hesab edilmiştir. 1993 yılında BM Güvenlik Konseyi'nde aparılmış müzakereler sonucunda, çatışmayla ilgili 4 karar kabul edilse de (№822/30 Nisan; №853/29 Temmuz; №874/14 Ekim; №884/12 Kasım)⁴, bu kararlara riayet edilmemiştir.

¹ İlham Əliyevin xalqa müraciəti. 27 sentyabr 2020-ci il. - <https://president.az/articles/news> [12.11.2020]

² Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı. Bakı şəhəri, 27 sentyabr 2020-ci il / Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəsmi sahifəsi. - <https://president.az/articles/40979> [12.11.2020]

³ Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. Bakı, 28 sentyabr 2020-ci il / Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəsmi sahifəsi. - <https://president.az/articles/41026> [12.11.2020]

⁴ Resolution 822 (1993) / adopted by the Security Council at its 3205th meeting, on 30 April 1993 / United Nations Digital Library. - <https://digitallibrary.un.org/record/165604?ln=en>; Resolution 853 (1993) / adopted by the Security Council at its 3259th meeting, on 29 July 1993 / United Nations Digital Library. - <https://digitallibrary.un.org/record/170257?ln=en>; Resolution 874 (1993) / adopted by the Security Council at its 3292nd meeting, on 14 October 1993 / United Nations Digital Library. - <https://digitallibrary.un.org/record/174420?ln=en>; Resolution 884 (1993) / adopted by the Security Council at its 3313th meeting, on 12 November 1993 / United Nations Digital Library. - <https://digitallibrary.un.org/record/176731> [12.11.2020]

AGİT çerçevesinde, problemin barışçıl yolla çözülmesi amacıyla 1992 yılında Minsk Grubu kuruldu. Grubun başkanlığını ilk olarak Rusya ve Finlandiya, 1995-1996 yıllarında ise Rusya ve İsveç yapmışlardır, 1997'den bu yana ABD, Rusya ve Fransa grup başkanlığı görevini yürütmektedirler. Almanya, Beyaz Rusya, İsveç, İtalya, Finlandiya, Hollanda, Portekiz ve Türkiye Minsk Grubu'na dahil olan diğer ülkelerdir⁵. Minsk Grubu, faaliyeti sırasında problemin çözümüne dair 3 öneri öne sürmüştür. İlk iki öneri (paket ve aşamalı çözümler) Ermenistan tarafından, üçüncü öneri ise ("ortak devlet") Azerbaycan tarafından reddedilmiştir⁶. Genel olarak görüşmeler hiçbir sonuç alınmasa bile, 28 yıldır ki, devam ediyordu.

Karşı saldırı operasyonunun başladığı 27 Eylül 2020'den sonra, mevcut durumla bağlı AGİT'in 1 olağanüstü toplantısı (29 Eylül, Viyana) gerçekleştirilmiş, eşbaşkanlar tarafından 4 ortak açıklama (27 Eylül, 2 Ekim, 5 Ekim, 13 Ekim) yapılmış, Azerbaycan ve Ermenistan Dışişleri Bakanları ile 3 ortak toplantı (10 Ekim Moskova; 25 Ekim Vashington; 30 Ekim Cenevre) geçirilmiştir⁷. Lakin bu görüşler de daha önce yürütülen mantıkla devam ettirilmiş, genel söylemler haricinde bir sonuca varılmamıştır. Nedenleri incelendiğinde, Minsk Grubu eşbaşkanlarının hazırladığı terimlerde sorumluluklarını yerine yetire bilmedikleri kanaatine gelmek mümkündür. Barışa zorlama operasyonu başladıktan sonra ise eşbaşkanların tarafsızlıklarını koruma göreviyle de baş edemediklerinin bir kez daha şahidi olduk ki, bu da öz növbesinde Grubun gelecek faaliyetlerinin ne kadar verimli olabileceği, hemçinin yeni bir müzakere formatı ile ilgili (örneğin, "2+2") soruların yeniden gündeme gelmesine neden oldu. Sonuç itibarıyla, operasyonun durdurulması hatta 10 Kasım 2020 tarihli Beyanatın kabul edilmesinde de Minsk grubunun hiç bir rolü olmamış, beyanat "2+1" formatında imzalanmıştır⁸. Merzede ek gerçekler temelinde yukarıdaki konuları açıklamaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Ermenistan Azerbaycan Dağlık Karabağ problemi, Barışa zorlama operasyonu, BM Güvenlik Konseyi kararları, AGİT Minsk Grubu.

⁵ OSCE Minsk Group / Organization for Security and Co-operation in Europe. Institutions and Structures. - <https://www.osce.org/mg> [12.11.2020]

⁶ ATÖT-in Minsk grubunun həmsədrələri ilə görüşlər / "Heydər Əliyev İrsi" Beynəlxalq elektron kitabxana. - <https://lib.aliyevheritage.org/az/5874742.html> [12.11.2020]

⁷ News and press releases of OSCE. - <https://www.osce.org/press-releases> [12.11.2020]

⁸ Azərbaycan Respublikası Prezidenti, Ermənistan baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin Bəyanatı. - <https://president.az/articles/45923> [12.11.2020]

REVIEW OF THE WORK OF THE MINSK GROUP CO-CHAIRS IN THE CONTEXT OF AZERBAIJAN'S OPERATION TO FORCE ARMENIA TO MAKE PEACE

ABSTRACT

As it is known, on September 27, 2020, the Azerbaijani army launched counter-offensive operations to prevent provocations of the Armenian armed forces⁹. By the decree of the President of Azerbaijan, martial law¹⁰ and partial mobilization¹¹ was declared in the country. This event called the "operation to force Armenia to make peace" as well as the "Patriotic War" in Azerbaijan, is essentially an operation to restore the territorial integrity of Azerbaijan officially recognized by the international community. From the first days of the military operations, different approaches from the world community have been observed to it. However, Azerbaijan continues to liberate its lands based on the principles of international law (including "Jus ad bellum" and "Jus in bello"), stating that it implements the decisions of the UN Security Council on the current conflict. We would like to remind you that from the first days of the conflict, Azerbaijan preferred to resolve the conflict through negotiations. During the years when both Azerbaijan and Armenia were part of the USSR, the mediation missions of the USSR Central Government, and in the first years of independence, the attempts of the Presidents of Russia and Kazakhstan, B.Yeltsin and N.Nazarbayev, failed. After Azerbaijan became a member of the OSCE (January 1992) and the United Nations (March 1992), the solution of the problem within these organizations was considered acceptable. As a result of discussions in the UN Security Council in 1993, 4 resolutions on the conflict were adopted (№822/30 April; №853/29 July; №874/14 October; №884/12 November)¹², but these resolutions were also not complied with. Within the framework of the OSCE, the Minsk Group was established in 1992 to lead efforts to resolve the conflict peacefully. The group was first co-chaired by Russia and Finland, and in 1995-1996 by Russia and Sweden. The group has been co-chaired by the United States,

⁹ İlham Əliyevin xalqa müraciəti. 27 sentyabr 2020-ci il. - <https://president.az/articles/news> [12.11.2020]

¹⁰ Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı. Bakı şəhəri, 27 sentyabr 2020-ci il / Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəsmi sahifəsi. - <https://president.az/articles/40979> [12.11.2020]

¹¹ Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. Bakı, 28 sentyabr 2020-ci il / Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəsmi sahifəsi. - <https://president.az/articles/41026> [12.11.2020]

¹² Resolution 822 (1993) / adopted by the Security Council at its 3205th meeting, on 30 April 1993 / United Nations Digital Library. - <https://digitallibrary.un.org/record/165604?ln=en>; Resolution 853 (1993) / adopted by the Security Council at its 3259th meeting, on 29 July 1993 / United Nations Digital Library. - <https://digitallibrary.un.org/record/170257?ln=en>; Resolution 874 (1993) / adopted by the Security Council at its 3292nd meeting, on 14 October 1993 / United Nations Digital Library. - <https://digitallibrary.un.org/record/174420?ln=en>; Resolution 884 (1993) / adopted by the Security Council at its 3313th meeting, on 12 November 1993 / United Nations Digital Library. - <https://digitallibrary.un.org/record/176731> [12.11.2020]

Russia and France since 1997. In general, the Minsk Group also includes Germany, Belarus, Sweden, Italy, Finland, the Netherlands, Portugal and Turkey¹³. During its activity, the Minsk Group put forward three proposals for resolving the conflict. The first two proposals (package and phased solutions) were rejected by Armenia, and the third proposal (the idea of a “common state”) was rejected by Azerbaijan¹⁴. In general, the talks have been going on for 28 years, although to no avail.

1 emergency meeting of the OSCE after September 27, 2020 (September 29, Vienna), 4 joint statements of the co-chairs (September 27, October 2, October 5, October 13), 3 joint meetings with the Foreign Ministers of Azerbaijan and Armenia (October 10, Moscow; October 25, Washington; October 30, Geneva)¹⁵ took place since the beginning of military operations. However, it seems that these meetings are a logical continuation of the previous activity and have no results other than general messages. Examining the reasons, it is possible to conclude that the Minsk Group co-chairs are unable to fulfill their responsibilities in its current composition. After the start of the peacekeeping operation, we saw once again that the co-chairs could not cope with the task of maintaining their neutrality, which in turn raised questions about the effectiveness of the group's future activities, as well as the new format of negotiations (for example, the "2+2" format) which has led to the re-emergence of legitimate discussions. As a result, the Minsk Group had no role in the signing of the statement on the cessation of hostilities dated November 10, 2020, the statement was signed in “2+1” format¹⁶. This report will attempt to clarify the above issues on the basis of additional facts.

Keywords: Armenia-Azerbaijan Nagorno-Karabakh conflict, peacekeeping operation, UN Security Council resolutions, OSCE Minsk Group

¹³ OSCE Minsk Group / Organization for Security and Co-operation in Europe. Institutions and Structures. - <https://www.osce.org/mg> [12.11.2020]

¹⁴ ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri ilə görüşlər / “Heydər Əliyev İrsi” Beynəlxalq elektron kitabxana. - <https://lib.aliyevheritage.org/az/5874742.html> [12.11.2020]

¹⁵ News and press releases of OSCE. - <https://www.osce.org/press-releases> [12.11.2020]

¹⁶ Azərbaycan Respublikası Prezidenti, Ermənistan baş naziri və Rusiya Federasiyasının Prezidentinin Bəyanatı. - <https://president.az/articles/45923> [12.11.2020]

BİLGİ GÜVENLİĞİ AÇISINDAN ENDÜSTRİ 4.0, BÜYÜK VERİ VE NESNELERİN İNTERNETİ¹**Mustafa YILMAZ**

Kırıkkale Üniversitesi

mustafayilmaz4411@gmail.com - <https://orcid.org/0000-0003-1117-8691>**Fahri ATASOY**

Kırıkkale Üniversitesi

fahriatasoy@yahoo.com - <https://orcid.org/0000-0001-9201-3586>**ÖZET**

Endüstri öncesi toplumlarda insanın fiziksel gücü ve doğaya bağımlılığı önemlidir. Endüstri toplumlarından itibaren toplumun temel yapıtaşı sermaye ve enerjidir. Bu durum enformasyon toplumunda ise işlenmiş ve anlamlandırılmış bilgi üzerine inşa edilmektedir.

Artık kapital yoğun üretim yerini bilgi yoğun üretime terk etmekte ve nitelikli iş ve işgücü gücü de ağlar üzerinden kullanılmaya başlanmaktadır. Toplamların geçirdiği endüstriyel süreçlerin içerisinde henüz yeni bir olgu olan ve dijital dönüşümün en son aşamasını temsil eden endüstri 4.0 da bu ağlar üzerinden can bulmaktadır. Robotik, nesnelerin interneti, yapay zekâ, makine öğrenmesi, bulut bilişim, büyük veri analitiği gibi katma değeri yüksek, ağ tabanlı teknoloji ve sistemler endüstri 4.0'ın görüntüleri olarak değerlendirilebilmektedir.

Geçmişte devlet otoritesi gibi kurumların elinde olan bilgi toplama ve analizi zahmetli süreçler içermektedir. Günümüzde ise bilişim teknolojileri ile bilginin üstel artışının olduğu bir süreç yaşanmaktadır. Verilerin bu artışı sonucunda ortaya çıkan büyük veri kavramı, veriyi kuşatan tüm süreçleri ifade etmektedir. Bunlar; çoğalan ve çöplük gibi büyüyen ham verinin sistematik bir ayrımla işlenerek enformasyona dönüşüm ve geri dönüşüm süreçleridir.

İnternetin, nesneler boyutuna taşınması, cansız araçların ve hatta canlıların da işin içine katılarak birbirine ağ ile bağlanması sonucu nesnelerin interneti adı verilen kavram oluşmuştur. Nesnelerin interneti, büyük verinin ve endüstri 4.0'ın, bilgi güvenliği ve gizliliği açısından da ele alınması gerekmektedir. Giyilebilir bir akıllı saatin sağlık verileri toplaması yaşam konforunu artıran bir inovasyon olarak görülebilir fakat bir siber saldırı yoluyla bireysel gizliliğe yönelik bu verilerin elde edilmesi istenmeyen sonuçlara yol açabilir. Yine akıllı fabrikaların oluşmasında da temel mekanizma nesnelerin internetidir. Bu akıllı fabrikalarda çalışanlar robotlar endüstri açısından ideal işçiler olarak görülebilir. Acıkmazlar, uyku ve izin talepleri yoktur, sosyal güvenlik ve gelecek sigortası arzulamazlar hatta zam istemezler. Sormazlar ve de sorgulamazlar. Fakat uzaktan gizlice gözetlenebilir hatta hacklenebilirler! Kritik ve inovatif verileri ise ele geçirilip rakip firmalara sızdırılabilir.

¹ Bu bildiri, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalında Dr. Öğr. Üyesi Fahri ATASOY danışmanlığında yürütülen “Küreselleşme Sürecinde Otoriteye Direnme Yolu Olarak Bilgi İfşası” isimli tezden üretilmiştir.

Veri güvenliği, genelde sosyal ağlarda gezinen bireylerin ilişkilerine ve kişiliklerinin analiz edilmesine odaklanmaktadır. Facebook ve Twitter gibi sosyal ağların topladıkları kişisel verileri reklam, pazarlama ve siyaseti yönlendirme amaçlı kullandığı ve hatta sattığı bilinmektedir. Ancak büyük veri sadece sosyal ağlarda üretilmemektedir. Nesnelerin ve endüstriyel süreçlerin tamamında üretilen büyük verilerin güvenliğinin sağlanması gerekmektedir.

Bu bildiride bilgi güvenliği açısından endüstri 4.0, büyük veri ve nesnelerin interneti literatürde yer alan birkaç somut örnekle sosyolojik açıdan ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Güvenliği, Endüstri 4.0, Nesnelerin İnterneti, Büyük Veri.

INDUSTRY 4.0 IN TERMS OF INFORMATION SECURITY, BIG DATA AND INTERNET OF THINGS

Abstract

In pre-industrial societies, human physical strength and dependence on nature are important. Capital and energy are the main building blocks of society since the time of industrial societies. In the information society, this situation is built on processed and interpreted knowledge.

Now the capital-intensive manufacturing place is abandoned to information-intensive manufacturing, and qualified labor and labor force are being used through cyberspace networks. Industry 4.0, which is a very new phenomenon in the industrial processes of societies undergone and represents the latest stage of digital transformation, also comes to life on these networks. High value-added network-based technologies and systems such as robotics, internet of things, artificial intelligence, smart systems, machine learning, cloud computing, big data analytics can be considered images of industry 4.0.

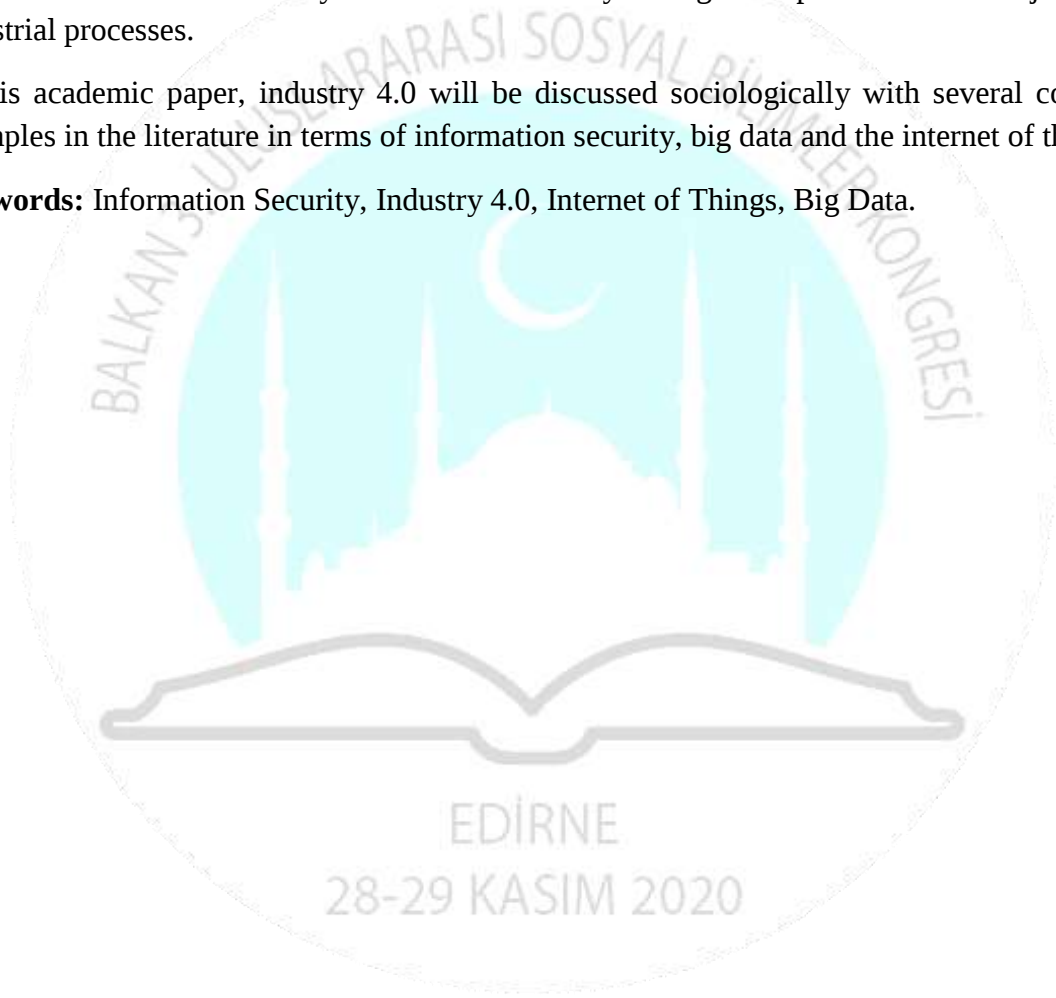
Information collection and analysis, which has been in the hands of institutions such as the state authority in the past, includes laborious processes. Today, computer and internet technologies and information is experienced in a process where there is an exponential growth. The concept of big data resulting from this increase of data means all the processes surrounding the data. These are the processes of making sense of raw data, increasing and growing like dumps, such as converting and recycling them into information by processing with a systematic distinction.

The concept called internet of things was formed as a result of moving of the Internet to the size of objects, connecting lifeless vehicles and even living things with the network. The Internet of Things, big data and industry 4.0, should also be addressed in terms of information security and privacy. Collecting health data of a wearable smartwatch may be seen as an innovation that enhances the comfort of life, but obtaining this data towards individual privacy through a cyber attack can cause unintended consequences to exist. The main mechanism for the creation of smart factories is the internet of things. Robots working in these smart factories can be seen as ideal industry workers. They don't get hungry, they don't

sleep, they don't ask for permission, they don't have health and social security demands, they don't ask for raises. They don't ask and they don't question. But they can be kept under surveillance or even hacked from a distance! Critical innovative data can be seized and leaked to rival companies. In terms of big data security, the event focuses on analyzing the relationships and personalities of individuals who are often browsing social networks. Social networks such as Facebook and Twitter are known to use and even sell personal data they collect for advertising, marketing and directing politics. But big data isn't just produced on social networks. It is necessary to ensure the security of large data produced in all objects and industrial processes.

In this academic paper, industry 4.0 will be discussed sociologically with several concrete examples in the literature in terms of information security, big data and the internet of things.

Keywords: Information Security, Industry 4.0, Internet of Things, Big Data.

KUR'AN'DA ESMÂÜ'L-HÜSNÂ ÇERÇEVESİNDE ALLAH'IN MERHAMETİ VE GAZABI

Ayşe Nur Seza Uslu

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0002-9132-4945>

ÖZET

İnsan için doğru bir Allah tasavvuru yaratılışını anlamlandırması ve kulluk imtihanını ebedi saadetle neticelendirebilmesi için zorunludur. Bu açıdan merhamet ve gazap, insanın yaratıcısıyla irtibat kurmasına ve hayatını şekillendirmesine etki eden iki temel kavramdır. Yaratılış bakımından sınırlı kabiliyetlere sahip olan insanın doğru Allah tasavvuruna ulaşabilmesi ise yine onun vahyinin rehberliği ile mümkündür. Çalışmamızda merhamet ve gazap kavramlarının Allah için kullanıldığında neyi ifade ettiği, Kur'an'da Allah'ın kendisini tanıttığı isimlerinin yol göstericiliği ile anlatılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla Allah'ın kullarına olan merhamet ve gazap vasfını yansıtan esmâü'l-hüsnânın geçtiği ayetler değerlendirilerek, onun kendini kullarına nasıl ve hangi vasıflarla tanıttığına dikkat çekilmiştir. Allah'ı hakkıyla bilme ve tanımanın önemi ile kulluk hayatında havf ve recâ dengesini kurmada ve korumada, yaratıcının merhamet ve gazap özelliklerini bilmenin katkısı ortaya konulmuştur. Çalışmamızda öncelikle esmâü'l-hüsnâ konusuna değinilmiştir. Merhamet ve gazap kavramsal çerçevede işlenmiş, Allah için kullanıldığında ne ifade ettiği açıklanmıştır. Kur'an'da Allah'ın merhamet ve gazap vasfını ifade eden isimlerin anlamları ve bize verdikleri mesaj, geçtikleri ayetler bağlamında ele alınmıştır. Merhamet ve gazap isimleri ayetlerde diğer geçtikleri isimler ile beraber de değerlendirilerek aralarındaki ilişkiye dikkat çekilmiştir. Merhamet ve gazap yönünden esmâü'l-hüsnâya baktığımızda Allah'ın kullarına muamelesinde rahmet vasfının öncelik teşkil ettiği görülmektedir. Gazap ise onun yine rahmet ve adaletin tecellisi olarak kulları için söz konusudur. Allah, merhametiyle insanları sırat-ı müstakim üzere yaşamaya davet etmekte ancak bu çağrıya muhalefet edip kendine zulmeden kulları için gazap vasfıyla cezalandırmasının da kaçınılmaz olduğunu hatırlatarak ikaz etmektedir. Allah'ın merhamet ve gazap vasıflarını doğru şekilde anlamak, kullukta her konuda ifrat ve tefritten uzak, itidal ve denge içinde bir tavır sergileyebilmede bize temel oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Esmâü'l-Hüsnâ, Allah, Merhamet, Gazap.

ORTA ASYA'DA YAŞANAN ETNİK SORUNLAR

Hasan Gök

Kocaeli Üniversitesi

<https://orcid.org/0000-0003-3012-6117>

ÖZET

18. yüzyıla gelindiğinde Batı da istediği yayılmayı gerçekleştiremeyen Çarlık Rusya, yüzünü Orta Asya ve Kafkasya bölgelerine döndürmüştür. Bu tarihten sonra Çarlık Rusya'nın bölgeye olan ilgisi giderek artmış ve 19. yüzyılın ortalarına gelindiğinde ise bu ilgi yerini işgale bırakmıştır. Çarlık Rusya, Orta Asya hanlıklarını işgal ettikten sonra siyasi, sosyal, ekonomik vb. alanlarda hızlıca bölge halkını denetim altına almaya çalışmıştır. Çarlık Rusya, yürüttüğü bu politikalarla bölge halkları arasında oluşabilecek milli birlikteliği ve bu yolla da kendisine yönelebilecek tehditleri bertaraf etmeyi amaçlamıştır. Esasında Orta Asya hakları arasında güçlü bir birlikteliğin olmaması da Rusya'nın bu işini kolaylaştırmıştır. Uzun yüzyıllar bir arada yaşayan bölge halkları, işgalden sonra her türlü zorluklarla karşı karşıya kaldılar. Çarlık Rusya, bölge halkının topraklarını ellerinden almış, asimile etmeye çalışmış ve başka bölgelere sürgüne göndermiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte Orta Asya hakları için yeni bir dönem başlamıştır. Savaşın etkisiyle 1917 yılında Rusya'da devrim gerçekleşmiş ve Çar rejimi yıkılmıştır. Devrimin lideri olan Lenin, savaş sürecinde bölge haklarına temel hak ve özgürlüklerini vereceğini belirtmişti. Lenin'in ortaya koyduğu bu söylem, bölge haklarının devrimi sahiplenmesini sağlamıştır. Bu sahiplenme, 1920 yılında Komünistlerin ülkede denetimi sağlamasına yardımcı olmuştur. Orta Asya hakları, komünistlerin iktidarında bağımsızlıklarını alabileceklerini düşünmekteydiler. Fakat kısa süre sonra bunun böyle olmayacağını anladılar. Komünist rejimin öncü kadroları, iktidara geldikten sonra verdikleri sözlerin hiçbirini tutmadılar. Bu süreçte Orta Asya bölgesinde de bağımsızlık lehinde bir kıpırdanma söz konusu olmaktadır. Bu kıpırdanma üzerine Rusya'daki Sosyalist rejimin öncü kadroları bu durumu birer tehdit olarak nitelendirmiş ve bölgeyi sınırlar dahilinde de bölmeye başlamışlardır. Nüfus olgusu göz önünde bulundurulmadan çizilen yapay sınırlar, bölge haklarını her alanda birçok sorunla karşı karşıya bırakmıştır. Sovyetler Birliği'nin uygulamış olduğu böl ve yönet politikalarının amacı, bölgedeki homojenliği engellemek ve bölge haklarını daha kolayca yönetebilmek olmuştur. Sovyetler Birliği, iki savaş arası dönemde yüz binlerce Türk işçisini, iş gerekçesiyle başka bölgelere göndermiştir. Yine bu dönem zarfında binlerce Rus vatandaşını Orta Asya bölgesine göndermiştir. Özellikle göç ettirme politikasında en büyük nasibi Ahıska Türkleri almıştır. Göç ettirme politikaları her ne kadar ekonomik gerekçeler kapsamında sunulmuşsa da asıl sebep siyasiydi. Yıllarca bölgede uygulanan sürgün etme, asimile etme, sınırları değiştirme gibi uygulamalar 1990 yılına gelindiğinde çatışmaların yaşanmasına sebebiyet vermiştir. 1989 yılında Fergana'da başlayan olaylar, Kırgız-Özbek, Tacik iç savaşıyla devam etmiştir. Bu çalışma, bu doğrultuda Orta Asya'da yaşanan etnik sorunların nedenlerini ve sonuçlarını irdelemektedir.

Anahtar kelimeler: Rusya, Orta Asya, Etnik Çatışmalar, Ahıska Türkleri

TÂCUDDİN ES-SÜBKÎ'NİN USÛL ANLAYIŞINA GÖRE MÛNASİB VASİF MASLAHAT İLİŞKİSİ

Rifat Yıldız

Muş Alparslan Üniversitesi

0000-0002-3126-7854

ÖZET

Memlükler döneminin en meşhur âlimlerinden biri, hiç şüphesiz birçok ilim dalında nitelikli eserler kaleme almış olan Tâcuddin es-Sübkîdir (öl. 771/1370). O, kendi dönemine kadar yazılmış olan birçok İslamî ilim dalına ait ve günümüze ulaşmayan eserlerde yer alan görüşlerin günümüze ulaşmasını sağladığı gibi kendisi de bu görüşlere yönelik eleştiri ve değerlendirmelerde bulunarak bu görüşlerin anlaşılmasını sağlamaya çalışmıştır. Bilindiği gibi kıyas konusunda Şâfiî fakih ve usûlcülere özellikle de İmam Şâfiî'ye (öl. 204/820) yönelik birçok eleştiri yapılmış ve hala yapılmaktadır. Bu eleştirilerin başında içtihadı kıyasa eşitlediği meselesi ve fikhî çalışmalarında maslahatı göz önünde bulundurmadığı konusu yer almaktadır. Bu eleştiri ve değerlendirmelerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığının tespiti hem Mütakellimin ekolünün usûlî yöntemlerinin tespiti açısından hem de Şâfiî usûlcülerin, maslahat ve makâsîd yöntemlerine yönelik bakış açılarını yansıtmaması açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle Şâfiî usûlcülerin çalışmalarında maslahat ve makâsîd konularına yer verip vermedikleri ve şayet bu yöntemlere yer vermişlerse bunları hangi konu başlıkları altında ele alıp değerlendirildiklerinin tespit edilip ortaya konması gerekmektedir. Bu amaçla Memlükler döneminde yaşamış olan Tâcuddin es-Sübkî'nin ve yaşadığı dönemin maslahat ve makâsîd anlayışını yansıtan usûlî kaidelerin tespiti konusu bu konunun açıklığa kavuşturulması açısından önem arz etmektedir. Bu amaçla Tâcuddin es-Sübkî'nin yazmış olduğu usûl çalışmalarından onun maslahat anlayışını yansıtan görüşleri tespit edilip ortaya konmaya çalışılacaktır. Bu yapılırken öncelikle Tâcuddin es-Sübkî'nin usûl çalışmaları incelenerek maslahat anlayışının esasları tespit edilecek daha sonra da bu anlayışını yansıtan fîrû' fıkıh örnekleri verilmeye çalışılacaktır. Ayrıca konunun daha iyi açıklanması için gerektiğinde konunun incelendiği başka usûl kitaplarından da faydalanılacaktır.

Anahtar Kelimeler : İslam Hukuku, Usûl, Münasebe, Makâsîd, Maslahat.

İŞ MOTİVASYONUNUN İŞ PERFORMANSI ÜZERİNE ETKİSİ

Yeşim AVUNDUK

İstanbul Ayvansaray Üniversitesi

[ORCID ID: 0000-0001-6841-630X](https://orcid.org/0000-0001-6841-630X)

ÖZET

Bu çalışmada, özel işletmelerde çalışan bireylerin iş motivasyonlarının iş performansları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın örneklem grubu İstanbul ilinden bulunan özel bir şirkette çalışan, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiş 118 kadın ve 238 erkek olmak üzere toplamda 356 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, bireylerin iş motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla, Dündar ve ark., (2007) tarafından geliştirilen “İş Motivasyonu Ölçeği” ile katılımcıların iş performansları düzeylerini belirlemek için Kirkman ve Rosen (1999) tarafından geliştirilen ve Çöl (2008) tarafından Türkçeye uyarlanan “iş performansı ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ise, betimsel istatistikler, tek faktörlü MANOVA ve regresyon analizleri kullanılmıştır. MANOVA analizi sonuçlarına göre; katılımcıların cinsiyetlerinin ve iş yerinde çalışma sürelerinin iş performansları üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğu, yaşlarının ve refah durumlarının ise, performansları üzerindeki ana etkisinin anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Benzer şekilde, bireylerin cinsiyetlerinin, refah durumlarının ve iş yerinde çalışma sürelerinin iş motivasyonları üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğu ancak alt boyutlar düzeyinde ise anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Katılımcıların yaşlarının ise iş motivasyonları üzerindeki ana etkisinin anlamlı olmadığı saptanmıştır. Regresyon analizi sonuçlarına göre ise, iş motivasyonunun iş performansının anlamlı bir yordayıcısı olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak; katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre iş motivasyonu düzeyleri ile iş performanslarının farklılık gösterdiği ve bireylerin iş motivasyonu düzeylerinin iş performansları üzerinde önemli bir etmen olduğu kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Motivasyonu, İş Performansı, Özel İşletmeler

THE EFFECT OF WORK MOTIVATION ON JOB PERFORMANCE

ABSTRACT

The study aimed to determine the effect of work motivation on job performance at private organizations. The sample consisted of 356 employees, 118 females, and 238 males working in a private company in Istanbul. The participants were selected by purposeful sampling method. Data collection tools of the study were the "Work Motivation Scale" developed by Dündar et al. (2007) that evaluates the work motivation, and the "Employee Performance Scale" developed by Kirkman and Rosen (1999) and adapted into Turkish by Çöl (2008) that assess job performance. The study data were analyzed using descriptive statistics, one-factor

MANOVA, and regression analysis. According to the MANOVA results, gender and working time in a workplace had a significant effect on job performance, but age and wealth status did not significantly impact job performance. Similarly, it was found that gender, wealth, and working hours significantly affected motivation, but there was no significant difference in the sub-dimensions. It was also seen that the age factor did not have a significant effect on job performance. According to the regression results, work motivation was a significant predictor of work performance. In this sense, it was concluded that the participants' work motivations and performances varied according to the socio-demographic characteristics, and work motivation is an essential factor for job performance.

Keywords: Work Motivation, Job Performance, Private Organization

SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKIFLARI İÇİN YENİ BİR KURUMSAL MODEL

Dr. Emin GİTMEZ

Karacadağ Kalkınma Ajansı

gitmezemin@gmail.com – 0000-0002-6678-2506

ÖZET

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV), 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hükümlerine dayanarak Türkiye'nin tüm il ve ilçe merkezlerinde Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kanunun amacına uygun faaliyetler yürütmek ve sosyal yardımlara ilişkin çalışmalar yapmak üzere kurulmuştur. SYDV'lerin mevcut kurumsal yapısı daha ağır basan merkeziyetçi yönüyle katılımcılıktan uzak bir yapı sergilemektedir. Bu nedenle daha demokratik bir yapının inşasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Yeni kurumsal modelde taşra teşkilatı iller temel alınarak tasarlanmıştır. İlçelerde illerdeki Vakıf Genel Sekreterliğine bağlı İlçe Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Ofisleri kurulması planlanmaktadır. Model ile sosyal yardımların en verimli ve etkin şekilde muhtaçlara en hızlı şekilde ve en yakın birim tarafından sağlanması planlanmıştır.

Yeni kurumsal yapıda Vakıflar, merkez teşkilatı tarafından çerçevesi çizilen sosyal yardım politikalarına uygun olarak illerde sosyal yardıma ilişkin tüm faaliyetleri yürütür. İllerde kamu dışında özel, STK ve hayırsever kişilerce yürütülen sosyal yardım faaliyetlerinin koordinasyonunu da sağlar. Yoksulluğu azaltmaya yönelik Vakıflara aktarılan dış ve iç fonları ve gelirleri Bakanlığa bildirim yaptıktan sonra amaca uygun olarak kullanır. İlde yoksulluğu azaltmaya ve sosyal yardım bütçesini artırmaya yönelik araştırmalar yapar. Kamu adına yapılan tüm sosyal yardımları tek elden takip ve koordine eder. Ayrıca, yereldeki yoksulluğu azaltma hedefine yönelik faaliyet alanlarıyla ilgili olmak koşuluyla kamu kurum ve kuruluşları, özel kesim, STK ve yerel yönetimlerin temsilcileri, hayırseverler, üniversitelerden akademisyenler, muhtarlar ve sosyal yardım faydalanıcılarının yer aldığı Vakıfları yönlendirmek üzere bir kurul oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Yardım, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Ofisleri, Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Kurulu

